"नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स"

त्रिरत्न-बन्दना

(नेपालीमा)

र

सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशन

(नेवारीमा)

सम्पादक तथा अनुवादक

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर

'अग्ग महासद्धम्मजोतिकधज, धम्माचरिय'

विश्वशान्ति विहार

नयाँ बानेश्वर, यैं

Downloaded from http://dhamma.digital/

निर्वाण-कामना देछापिं परिवारया सदस्यपिं

बाबुकाजी शाक्य

कयो शाक्य

बाबुराजा शाक्य

रञ्जना शाक्य

निरञ्जन शाक्य

सृजनशील शाक्य

मीना शाक्य

रोजित शाक्य

प्रेमछोरी शाक्य

केशरी शाक्य

बेटीमाया शाक्य

कान्छी शाक्य

सानु शाक्य

रत्न शाक्य

तीर्थमाया शाक्य

Downloaded from http://dhamma.digital/

'नमो तस्स निय्यानिकस्स धम्मस्स'

'निर्वाण सम्म लिएर जाने धर्मलाई वन्दना'

त्रिरत्न-वन्दना
र
सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशन

सम्पादन सहयोगी
दोलेन्द्ररत्न शाक्य
ञाकुपाट, ललितपुर ।

अनुवादक सम्पादक
भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर 'धम्माचरिय'
अग्गमहासध्दम्मजोतिकधज
विश्वशान्ति विहार, नयाँ बानेश्वर

Downloaded from http://dhamma.digital/

प्रकाशकः-
बाबुकाजी शाक्य
चाकुपाट, ललितपुर
फो.नं. - ५५-२३८२६

प्रकाशन सालः-
बु.सं. - २५५२ ने.सं. - ११२८
वि.सं. - २०६५ ई.सं. - २००८

सर्वाधिकार - प्रकाशकमा

प्रथम संस्करणः - १००० प्रति

धर्मदान

मुद्रकः-
मच्छिन्द्र प्रिन्टिङ्ग प्रेस
इखाछें, ललितपुर-२२
फोन नंः ५५३४५०८

Downloaded from http://dhamma.digital/

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर 'धम्माचरिय'
अग्गमहासध्दम्मजोतिकधज

ओवादाचरिय सयादो
ऊ पण्डिताभिवंश महास्थविर

Downloaded from http://dhamma.digital/

'निब्बान परमं सुखं'

'निर्वाणप्राप्ति हे परम सुखया अवस्था खः ।'

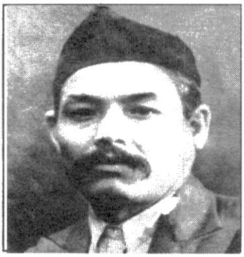

(दिवंगत सिंघराज शाक्य)

(दिवंगत आशामाया शाक्य)

(दिवंगत रत्नकाजी शाक्य)

जिमी अनन्त गुणं सम्पन्नम्ह प्रातःस्मरणीया पिता दिवंगत सिंघराज शाक्य तथा माता दिवंगत आशामाया शाक्य मदुगुया पुण्य स्मृतिस कथिन दान व अष्ठपरिष्कार दानया नापं थ्व 'त्रिरत्न-वन्दना' व 'सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशन' सफू पिथनाः धर्मदान यानागु पुण्यं वसपोल पिता मातायात व २०६२/११/५ स दिवंगत जूम्ह काय् रत्नकाजी शाक्ययात नं जरा, व्याधि व मरण दुःखं मुक्त जुयाच्वंगु 'निर्वाण-पद' ननानं प्राप्त जुइमा धका 'निर्वाण-कामना' याना च्वना ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

'निर्वाण-कामना' देछानापिं

काय् - बाबुकाजी शाक्य
भौ - कयो शाक्य

छ्य्/छ्य् भौपिं

बाबुराजा शाक्य/रञ्जना शाक्य
—— /मीना शाक्य
प्रेमछोरी शाक्य
केशरी शाक्य

छुइपिं

निरञ्जन शाक्य
सृजनशील शाक्य
रोजित शाक्य

म्ह्याय्पिं

बेटीमाया शाक्य
कान्छी शाक्य
सानु शाक्य
रत्न शाक्य
तीर्थमाया शाक्य (दिवंगत कयोया म्ह्याय्)

Downloaded from http://dhamma.digital/

धर्मया दोहा

१) दं दं प्राणी जगतया, ख्यूँगु चा फुत स्व ।
त्वल निभाः द्यः धर्मया, जुल मंगल प्रभात ॥

२) वा वा मानव मानवी, वनेगु धर्म-लँपुइ नु ।
थुकि हे सुख दु, शान्ति दु, थुकि हे दु निर्वाण ॥

३) सासःयात स्वस्वं, स्वस्वं याय्‌नु अनित्यबोध ।
संवेदना स्वस्वं स्वस्वं, याय्‌नु भव-रोग निरोध ॥

४) वन्धन ची स्वंगूलिं राग द्वेष अभिमानं ।
स्वंगूलिं वन्धन फ्‌यनी, शील समाधि ज्ञानं ॥

५) धर्मथें जाम्ह रक्षक मदु, पासा वान्धव मीत ।
वनेनु धर्मलिसे वनेनु, दय्‌मा धर्मलिसे प्रीत ॥

६) तप याः तप याः मानव, तप हे धर्म महान ।
नरजन्म रत्तन समान, सितिं छ्वय्‌मते नादान ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

मंगल-कामना

वि.सं. २०४२ सालय् महासी सासना यैता, रंगून ध्यान केन्द्रया ओवादाचरिय सयादो ऊ पण्डिताभिवंश महास्थविरपाखें यलया अक्षयेश्वर महाविहार पुच्वय् जूगु सतिपट्ठान विपश्यना ध्यान शिविरय् कंगू धर्म देशनायात आयुष्मान भिक्षु ज्ञानपूर्णिक, महास्थविर 'धम्माचरियं' नेपालभाषां अनुबाद याना बिज्यागु व स्व. धर्मरत्न शाक्य 'त्रिशुली' पद्यरूपय् संकलन याना बिज्यागु खः। 'विपश्यना-ध्यान-निर्देशन' धैगु नां बियाः प्रकाशन जूगु उगु सफूती जिं मंगल-कामना देछानागु खः। आः व हे सफू व आयुष्मान ज्ञानपूर्णिकं महास्थविर हे सम्पादन व अनुवाद यानातःगु 'त्रिरत्न वन्दना' धैगु मेगु सफू छगू मिलेयानाः बाँलागु कलेवर बियाः यल चाकुपाट निबासी बाबुकाजी शाक्यं थः दिवंगत अबुजु सिंघराज शाक्य व मां आशामाया शाक्यया पुण्यस्मृतिसं धर्मदानया रूपय् प्रकाशित याना इना बिइगु इच्छा पूर्वकेत चाकुपाट निबासी उपासक दोलेन्द्ररत्न शाक्यं कुतः व सहयोग याःगु जुल।

उत्तम व गम्भीर धर्मया अवबोध यायगु भ्वलय् थुकी दुथ्यानाच्वंगु 'सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशनं' आपालं बः बी ताया। थुजोगु गम्भीर प्रज्ञाया अधिकारी थः स्वयं जुइमाः।

Downloaded from http://dhamma.digital/

थ्व सफुतिइ घानात:गु मेगु सफू 'त्रिरत्न वन्दना' ला भ्मी सकसिनं न्हियान्हिथं पाठ याय्‌त मजिमगा:गु जुहे जुल । उकिसनं परित्राण सूत्र व उकीया अर्थ सहितं बियात:गु जूगुलिं उपयोगी जुइगु हे जुल ।

थुजोगु उपयोगी व सारगर्भित सफू सम्पादन व अनुवाद याना बिज्या:म्ह आयुष्मान भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर यात सुभाशिष दु । थुकियात प्रकाशित याना: धर्मदान या:म्ह उपासक बाबुकाजी शाक्य प्रमुख परिवारयात आपालं साधुबाद दु । नापं थ्वं सफूयात थुकथं सुन्दर कलेवरय् न्ह्यब्वम्ह व सम्पादनय् सहयोगीया भूमिका म्हितूम्ह उपासक दोलेन्द्ररत्न शाक्ययात नं साधुवाद बियाच्वना ।

अस्तु !

भिक्षु बुद्धघोष

सुमंगल विहार, लुखुसी यल ।
श्रावण, २०६५

भिक्षु बुद्धघोष
'संघनायक'

Downloaded from http://dhamma.digital/

दुई शब्द

बुद्धगुण, धर्मगुण, संघगुण त्रिरत्न गुणानुस्मरण अर्थसहित अनुस्मरण गरी काय, वाक् र मनोकर्म शुद्ध स्वच्छ एवं निर्मल पार्न प्रेरणाको स्रोत रहेको यो पुस्तिका हो। यस भित्र मानवोचित गुण अभिवृद्धि गर्न आवश्यक अनुशासन, अववाद, उपदेशहरू भरिएको छ। मानवोचित गुण भन्नु नैतिकता, सच्चरित्रता, सहानुभूति, सहिष्णुता मैत्री, करूणा, दया, माया, सद्भावना आदि गुणहरूको यथोचित वृद्धि गर्दै लैजानु हो। ती गुणहरूले अलंकृत हुनसकेमा मात्र मानव मानव बन्न सकिने हुन्छ। दानव बन्नबाट टाढिन सकिन्छ। त्यसैले शील, समाधि, प्रज्ञाको प्रतिपालन अत्यावश्यक हुनजान्छ। ती त्रिविध शिक्षाको जानकारी यस पुस्तिकाले सहज र सरल रूपमा प्रदर्शन गरिराखेको छ।

त्यति मात्र होइन, प्राणी जगतमा प्रत्याशित अप्रत्याशित रूपमा अनेकौं प्रकारका प्रिय अप्रिय घटनाहरू घटिराखेका हुन्छन्। विभिन्न प्रकारका भय उपद्रव, बिघ्न बाधा, अन्तरायहरू प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा आइराखेका हुन्छन्। त्यस प्रकारका अनिच्छापूर्ण स्थितिहरूबाट त्राण प्राप्त गर्नको लागि के कस्तो प्रकारको मार्ग पद्धतिहरूको अवलम्बन गर्नुपर्दछ र नीति नियम, विधि विधानहरूको अनुगमन, अनुशरण एवं धारण पालन गर्नुपर्दछ भन्ने मार्ग पद्धतिको निर्देशनसहित अमूल्य-सन्देश, सुझाव र प्रेरणात्मक निर्देशनहरू पनि यस पुस्तिकामा हामीले अध्ययन, चिन्तन मननको साथसाथै भाविता गर्नुपर्नेबारे पथ प्रदर्शन पनि यसभित्र पूर्णरूपमा

Downloaded from http://dhamma.digital/

भइराखेको हामी पाउँछौं । यसरी यस पुस्तिका अत्यन्त जीवनोपयोगी सिद्ध हुनसक्ने कुरालाई पाठकवर्गहरूले आफैले पनि अनुभुतिमा उतार्न सक्ने छन् भन्ने हाम्रो धारणा छ र विश्वास पनि हामीमा लागिरहेको छ ।

यस्तो महत्वपूर्ण पुस्तिका अनन्त गुणले सहित भएका प्रातःस्मरणीय पिता दिवंगत सिंघराज शाक्य तथा माता दिवंगत आशामाया शाक्यको पुण्यस्मृतिमा श्री बाबुकाजी शाक्य प्रमुख सम्पूर्ण परिवारहरूको शुद्ध स्वच्छ श्रद्धाले प्रकाशनमा आइराखेको छ । उहाँहरूको यो योगदान सानो तिनो खालको नभई **'सब्बदानं धम्मदानं जिनाति'** भन्ने बुद्धवचन अनुसार सर्वश्रेष्ठ दानमा गनिने सर्व-विजयी योगदान हो । यस पुण्यको आनुभावले दिवंगत सिंघराज शाक्य तथा माता दिवंगत आशामाया शाक्यसहित सम्पूर्ण परिवारहरूको लागि सम्पूर्ण दुःखको अन्तको अवस्था निर्वाण प्राप्तिको हेतु हुन सकोस् !

यस पुस्तिकालाई यो अवस्थामा पुऱ्याउन ज-जसले जे जति सहयोग पुऱ्याएका छन्, नाउँ उल्लेख नभए पनि सबैप्रति आफ्नो साधुवाद प्रकट गर्दै दुई शब्द यहीं टुंग्याउन चाहन्छु ।

विश्व शान्ति विहार,
नयाँ बानेश्वर
मिति : ०६५।४।१

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर
'अग्गमहासद्धम्मजोतिकधज, धम्माचरिय'

Downloaded from http://dhamma.digital/

सहयोगीको सहयोग

झण्डै चार महिनाजति अगाडि यस पुस्तकका प्रकाशक हुनुभएका बाबुकाजी दाई मकहाँ आउनुभई भन्नुभयो - "दिवंगत पिता सिंघराज शाक्य तथा माता दिवंगत आशामाया शाक्यको पुण्यस्मृतिमा कथिनदान र अष्टपरिष्कार दान दिने इच्छा भयो। सोही अवसरमा धर्मदानस्वरूप एउटा पुस्तक पनि प्रकाशित गरी वित्तरण गर्ने मनसाय भयो। पहिले प्रकाशित भइसकेकै दुई पुस्तिका 'त्रिरत्न-वन्दना' र 'सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशन' लाई एउटैमा गाभी नयाँरूपमा प्रकाशित गर्ने विचार भयो। एउटा छुट्टै नयाँ पुस्तक नै प्रकाशित गर्नुपर्ने रहेछ, प्रेसमा अर्डर दिइसकेको छु, पछि मात्र सोच आयो। सो दुई पुस्तक प्रेसमा अस्ति मात्र दिइआएँ, मेरो भूल भयो। सीधै यहाँ आई सल्लाह लिनुपर्ने रहेछ" भनी एक्लै फत्फताउनु भयो। मैले भनें - "जुन भए पनि के भो र ! श्रद्धा हो, त्यसको सफल कार्यान्वयन मात्र हुनुपर्छ। मैले के सहयोग गर्नुपर्‍यो भन्नुहोस्, म हरतरहले सहयोग गर्न तयार छु, धन्दा नमान्नुहोस्।" श्रद्धेय ज्ञानपूर्णिक भन्तेले पनि प्रुफ हेर्न, सुन्दर प्रकाशनको साथै अन्य आवश्यक काम र व्यवस्थाको लागि दोलेन्द्रलाई नै भन्नु, उनले सबै तयारी राम्ररी नै गरिदिने छ भनेर ममाथि भरोसा राख्नुभई मलाई नै सुम्पेर ल्याउनुभएको कुरा उहाँले सुनाउनुभयो। भन्तेको आज्ञालाई शिरोधार्य गरी वि.सं. २०४२ सालमा र वि.सं. २०५७ सालमा प्रकाशित भइसकेको 'विपश्यना-ध्यान-निर्देशन' र 'त्रिरन्त वन्दना'

Downloaded from http://dhamma.digital/

शिर्षकीय दुई पुस्तिकाहरूको संयुक्तिकरण, सम्पादन र व्यवस्थापनसमेत भई यो रूपमा प्रकाशित भएर तपाईंहरूको हात हातको शोभा बन्न पुगेको छ।

ती दुई पुस्तिकाहरू अलि अगाडि नै प्रकाशित भएको र तिनमा शुद्धाशुद्धिको दृष्टिले भाषा सम्बन्धी सुधार पनि पुऱ्याउनुपर्ने कुरालाई मध्यनजरमा राखी यथास्थान यथायोग्य सम्पादन गरिदिने जमर्को गरेको छु। कहीं कहीं त जस्तो छ त्यस्तै पनि राखिदिएको छु।

ती दुवै पुस्तिकाहरू श्रद्धेय ज्ञानपूर्णिक महास्थविरज्यूबाट सम्पादन र अनुवाद भएका हुन्। 'त्रिरत्न-वन्दना' मा नेपाली एवं नेवारी दुवै भाषाको प्रयोग भएको छ। 'सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशन' मा पूरै नेवारी भाषाको प्रयोग भएको छ। यसलाई पद्यात्मक शैलीमा स्व. धर्मरत्न शाक्य 'त्रिशुलीले' नेवारीमा पंक्तिवद्ध गर्नुभएको हो। त्यसलाई पनि श्रद्धेय ज्ञानपूर्णिक भन्तेज्यूले सम्पादन गर्नुभएको हो। महाशी सासना यैता, रंगून ध्यान केन्द्रका ओवादाचरिय सयादो ऊ पण्डिताभिवंस महास्थविरद्वारा ललितपुरको पुल्चोकस्थित अक्षयेश्वर महाविहारमा १० दिने प्रशिक्षण शिविरको संचालन हुँदा बताइएका कुराहरूलाई स्व. धर्मरत्न शाक्य 'त्रिशुलीले' पद्यकर्ताको भूमिका खेल्नुभएको हो।

यस पुस्तकमा मैले सहयोगी भई छुनुपर्ने ठाउँमा मात्र छोई सम्पादन गर्ने, कलेवर मिलाउने, मन्तव्यहरूको व्यवस्था तथा

सम्पादन गर्ने, पुस्तकाकार दिने, प्रुफ हेरिदिने र प्रेसलाई निर्देशन दिने कार्य मात्र गरिदिएको हुँ । यसभन्दा बढी मैले गर्नुपर्ने केही नौलो कुरा देखिन ।

अन्त्यमा, पुस्तकलाई आवश्यकरूपमा मिलाउने अभिभारा सुम्पनुभएकोमा श्रद्धेय ज्ञानपूर्णिक भन्तेज्यूमा कृतज्ञता तथा आभार व्यक्त गर्दछु । पुस्तकका प्रकाशक चाकुपाट निबासी श्री बाबुकाजी शाक्य प्रमुख परिवारजनमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । आफ्नी दिवंगत पिता/माताको पुण्यस्मृतिमा धर्मदानको रूपमा यस पुस्तकलाई प्रकाशित गर्नुको साथै कथिन दान एवं अष्टपरिष्कार दान दिने कार्यमा श्रद्धा चित्त जगाउनुभएको र तिनको सफल कार्यान्वयन गर्नुभएकोमा उहाँ बाबुकाजी शाक्य पुण्यको भागिदार अवश्य बन्नुभएको छ । यस पुण्यको आनुभावले उहाँकी दिवंगत पिता तथा मातामा 'निर्वाण-प्राप्तिको' हेतु जुरून् भन्ने मंगल कामना व्यक्त गर्नुको साथै उहाँको व्यक्तिगत, पारिवारिक, सामाजिक एवं व्यावसायिक जीवनमा सुख, समृद्धि वृद्धि भई सफलता मिलोस् भन्ने कामना पनि यसैसाथ गर्दछु ।

अस्तु !

भवतु सब्बं मंगलं ।

चाकुपाट, ललितपुर
२०६५।४।३०

दोलेन्द्ररत्न शाक्य
(सम्पादन सहयोगी)

Downloaded from http://dhamma.digital/

कृतज्ञता व साधुवाद !

अनन्त गुणोपकारी पिता दिवंगत सिंघराज शाक्य व मां दिवंगत आशामाया शाक्य व दिवंगत जुम्ह काय् रत्नकाजी शाक्यया पुण्य स्मृतिस पुण्य-कार्यया ज्याभ्वः न्ह्याकाः पुण्य संचय यानाः प्राप्त जुइगु पुण्य वसपोल पिता व मातायात 'निर्वाण-कामना' प्वंकेगु मती तया च्वनागु ता हे दत। कथिन दान याय्‌गु, अष्टपरिष्कार दान याय्‌गु, भन्ते गुरूमांपिन्त निमन्त्रणा याना भोजन दान याय्‌गु अले **'सब्ब दानं धम्मदानं जिनाति'** धैगु बुद्ध वचनकथं नं उत्तम दान जुयाच्वंगु धर्मदानया रूपय् सफू छगू पिथनाः धर्मदान याय्‌गु मती तयातयागु खः। थौं इपिं फुक्क इच्छा पूवन। फुक्क ज्ञातिबन्धुपिं, पासाभाइपिं व त्वाः बाःयापिं सकसिगु गुहालीं जिगु इच्छा पूर्ण जूगु खः। वसपोलपिं फुक्कसित नं कृतज्ञता प्वंकूसे आपालं साधुवाद बियाच्वना।

थ्व सफूती चीचीधंगु निगू सफू दुथ्याना च्वंगु दु। छगू 'त्रिरत्न-वन्दना' अले मेगु **'सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशन'**। थुपिं निगू सफू नं श्रद्धेय ज्ञानपूर्णिक महास्थविरपाखें सम्पादन व अनुवाद जुयाच्वंगु खः। 'त्रिरत्न-वन्दना' वि.सं. २०५७ सालं अले 'सतिपट्ठान विपश्यना-ध्यान-निर्देशन' वि.सं. २०४२ सालं हे पिहां वय् धुँकूगु खः।

Downloaded from http://dhamma.digital/

थ्व सफूती थःगु अमूल्यगु मन्तव्य प्वंका सफूया महत्व प्रकाश याना बिज्याःगुलिं संघनायक श्रद्धेय बुद्धघोष महास्थविर व श्रद्धेय ज्ञानपूर्णिक महास्थविरप्रति अतिकं श्रद्धा प्वंकूसे कृतज्ञतासहितं साधुवाद अर्पण यानाच्वना ।

ची ची धंगु निगू सफूयात छथाय् हे घानाः छगू याना थ्व रूपय् न्हयब्वयू्तः माःगु माःकथं व्यवस्था याना सहयोगीया भूमिका निर्वाह याना बिज्यानाः मन्तव्यसमेतं च्वया बिया बिज्याःम्ह चाकुपाट निबासी कल्याणमित्र किजा दोलेन्द्ररत्न शाक्यजु यात नं आपालं कृतज्ञता प्वंकूसे साधुवाद बियाच्वना ।

थ्व सफुती तयागु किपातः आधुनिक क्यामरा प्रविधिं बाँलाक कयाः थाकु मचासी गुहाली याःम्ह भिंचा अमृत बज्राचार्ययात नं आपालं धन्यवाद बिया च्वना ।

नापं भिंचा संघरत्न बज्राचार्य, मच्छिन्द्र प्रिन्टिङ्ग प्रेस, ईखाछें यात नं साधुवाद बिया ।

साधु ! साधु ! साधु !

चाकुपाट, यल ।
२०६५/५/५

बाबुकाजी शाक्य
(सफूया दाता)

Downloaded from http://dhamma.digital/

प्रथम पुस्तक

त्रिरत्न-बन्दना

(पञ्चशील फलाफल; विभिन्न प्रार्थनाहरू तथा
महत्वपूर्ण परित्तसुत्तहरू (नेपाली भाषामा) अर्थ सहित

सम्पादक तथा अनुवादक
भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर
'अग्ग महासद्धम्मजोतिकधज, धम्माचरिय'
विश्वशान्ति विहार
नयाँ बानेश्वर, यैं

Downloaded from http://dhamma.digital/

Dhamma.Digital

Downloaded from http://dhamma.digital/

विषय - सूची

शिर्षक	पेज नं.
१. पञ्चशील	१
२. अट्ठशील	४
३. तिरतन-वन्दना पालि र अर्थ	७
४. बुद्ध-गुण	१७
५. धम्म-गुण	१९
६. संघ-गुण	२१
७. पञ्चशीलको फलाफल	२३
८. महोपकारक महासी सयादोयागु अववाद	२९
क. स्मृति प्रस्थान प्रतिज्ञा बचं	२९
ख. कर्म प्रतिफल थी थी	३०
ग. मैत्री-भावना (नेपाल भाषा)	३१
घ. महोपकारक महासी सयावोको अववाद	३१
ङ. स्मृति	३२
च. स्मृति प्रस्थान प्रतिज्ञा वचन	३२
छ. थरी थरिका कर्मफल	३३
ज. स्मृतिप्रस्थान भावना गर्ने विधिक्रम	३३
झ. भावना द्वारा देखिएको निवेदन गर्ने विधि	३४
ञ. संक्षिप्तले निवेदन विधि	३४
ट. मैत्री भावना	३५
ठ. पुण्यानुमोदना	३५

Downloaded from http://dhamma.digital/

विषय - सूची

शिर्षक	पेज नं.
ङ. भोजन गर्दा विचार गर्नुपर्ने	३६
९. म्यें मुना :	३७
क. त्रिरत्नया शरणय्	३७
ख. थ:गु छुं मदु	३८
ग. सत्संगत	३८
घ. बुद्धप्रार्थना	३९
ङ. दस-पारमिता	३९
च. प्रार्थना	४१
छ. कामना	४२
१०. बिघ्नबाधा हटेजुइगु सूत्र	४३
११. अन्तराय विनाशक सम्बुद्धे गाथा	
(नेपाल भाषा/नेपाली अर्थ सहित)	४३
१२. आरती	४५
मेत्त सुत्त कथं मैत्री भावना	४६
१३. परित्राण सूत्र	४७
क. आवाहनसुत्त (अर्थ सहित)	४७
ख. मंगलसुत्त (अर्थ सहित)	४९
ग. रत्तनसुत्त (अर्थ सहित)	५३
घ. मेत्तसुत्त (अर्थ सहित)	६३
ङ. बोज्झंगसुत्त (अर्थ सहित)	६८
च. पुब्बन्ह सुत्त (अर्थ सहित)	७०

Downloaded from http://dhamma.digital/

१. पञ्चसील

खमा पत्थना

ओकास द्वारत्तयेन कतं सब्बं अपराधं खमथ मे भन्ते ।

(तीन पटक भन्ने)

पञ्चशीलको अर्थ

क्षमा प्रार्थना

भन्ते, मैले काय, वाक् र चित्त तीन द्वारबाट केही अपराध गरेको भए, ती सबैलाई कृपापूर्वक क्षमा गरिदिनुहोला ।

पञ्चसील पत्थना विधि

अहं भन्ते तिसरणेन सह पञ्चसीलं धम्मं याचामि, अनुग्गहं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते ।

दुतियम्पि .... । ततियम्पि .... ।

पञ्चसील प्रार्थना विधि

भन्ते, म त्रिशरणसहित पञ्चशीलको शिक्षा (धर्म) मागदछु, कृपा गरी मलाई शील दिनुहोस् ।

भन्ते, दोस्रोबार पनि .... । भन्ते, तेस्रोबार पनि ....।

नमक्कारपालि

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स । (तीन पटक भन्ने)

नमस्कार अर्थ

उहाँ भगवान अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धलाई नमस्कार ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

सरणागमन

बुद्धं सरणं गच्छामि ।
धम्मं सरणं गच्छामि ।
संघं सरणं गच्छामि ।

दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।
दुतियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।
दुतियम्पि संघं सरणं गच्छामि ।

ततियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।
ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।
ततियम्पि संघं सरणं गच्छामि ।

शरणागमन अर्थ

(म) बुद्धको शरणमा जान्छु ।
(म) धर्मको शरणमा जान्छु ।
(म) संघको शरणमा जान्छु ।

दोस्रोबार पनि (म) बुद्धको शरणमा जान्छु ।
दोस्रोबार पनि (म) धर्मको शरणमा जान्छु ।
दोस्रोबार पनि (म) संघको शरणमा जान्छु ।

तेस्रोबार पनि (म) बुद्धको शरणमा जान्छु ।
तेस्रोबार पनि (म) धर्मको शरणमा जान्छु ।
तेस्रोबार पनि (म) संघको शरणमा जान्छु ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

पञ्चसील पालि

१. पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

२. अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

३. कामेसु मिच्छाचारा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

४. मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

५. सुरामेरय-मज्ज-पमादट्ठाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

पञ्चशील पालि अर्थ

१. (मैले) प्राणीघात नगर्ने (शील) (शिक्षा) राम्रोसँग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।

२. (मैले) चोरी नगर्ने (नदिइकन नलिने) शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन गर्दछु ।

३. (मैले) परस्त्री र परपुरूष गमन नगर्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन गर्दछु ।

४. (मैले) झूठ नबोल्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन गर्दछु ।

५. (मैले) प्रमादको कारण भएको रक्सी, जाँड आदि नशालु पदार्थ सेवन नगर्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन गर्दछु ।

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

२. अट्ठसील

खमा पत्थना

ओकास द्वारत्तयेन कतं सब्बं अपराधं खमथ मे भन्ते ।
(तीन पटक भन्ने)

अष्टशीलको अर्थ

क्षमा प्रार्थना

भन्ते, मैले काय वाक् र चित्त-तीन द्वारबाट केही अपराध गरेको भए ती सबैलाई कृपापूर्वक क्षमा गरिदिनुहोला ।

अट्ठसील पत्थना विधि

अहं भन्ते तिसरणेन सह अट्ठङ्गसमन्नागतं उपोसथसीलं धम्मं याचामि, अनुग्गहं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते । दुतियम्पि...............ततियम्पि..........।

अष्टशील प्रार्थना विधि

भन्ते, म त्रिशरण सहित आठ अङ्गले सम्पन्न भएको उपोसथ शीलको शिक्षा (धर्म) मागदछु, कृपा गरी मलाई शील दिनुहोस् । भन्ते, दोस्रोबार पनि.........। भन्ते तेस्रोबार पनि.........।

नमक्कार- पालि

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स । (तीन पटक)

नमस्कार पालि अर्थ

उहाँ भगवान् अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धलाई नमस्कार ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

सरणागमन

बुद्धं सरणं गच्छामि
धम्मं सरणं गच्छामि।
संघं सरणं गच्छामि ।

दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि
दुतियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि।
दुतियम्पि संघं सरणं गच्छामि।

ततियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि
ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि।
ततियम्पि संघं सरणं गच्छामि।

शरणागमन अर्थ

(म) बुद्धको शरणमा जान्छु।
(म) धर्मको शरणमा जान्छु।
(म) संघको शरणमा जान्छु।

दोस्रोबार पनि (म) बुद्धको शरणमा जान्छु।
दोस्रोबार पनि (म) धर्मको शरणमा जान्छु।
दोस्रोबार पनि (म) संघको शरणमा जान्छु।

तेस्रोबार पनि (म) बुद्धको शरणमा जान्छु।
तेस्रोबार पनि (म) धर्मको शरणमा जान्छु।
तेस्रोबार पनि (म) संघको शरणमा जान्छु।

Downloaded from http://dhamma.digital/

अट्ठसील पालि

१. पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
२. अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
३. अब्रह्मचरिया वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
४. मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
५. सुरामेरय-मज्ज-पमादट्ठाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
६. विकाल-भोजना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
७. नच्चगीतवादितविसूकदस्सन-मालागन्धविलेपन-धारण-मण्डन-विभूसनट्ठाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
८. उच्चासयन-महासयना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

अष्टशील पालि अर्थ

१. (मैले) प्राणीघात नगर्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।
२. (मैले) चोरी नगर्ने (नदिइकन नलिने) शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।
३. (मैले) ब्रह्मचर्यामा रहने शील (शिक्षा) राम्रोसंग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।
४. (मैले) झूठ नबोल्ने शील (शिक्षा) राम्रोसंग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।
५. (मैले)प्रमादको कारण भएको रक्सी, जाँड आदि नशालु पदार्थ सेवन नगर्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।
६. (मैले) विकाल (बाह्रबजे पछि) भोजन नगर्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।
७. (मैले) नाच, गाना, बाद्य वादन र मेला-तमाशा नहेर्ने माला, गन्ध, लेपन नलगाउने एवं शरीर-श्रृङ्गारको आभूषण वस्तु धारण नगर्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।
८. (मैले) सार्‍है उच्च र महान शय्यामा नसुत्ने नबस्ने शील (शिक्षा) राम्रोसँग पालन (ग्रहण) गर्दछु ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

३. तिरतन–वन्दना पालि र अर्थ

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स । (तीन पटक भन्ने)

उहाँ भगवान् अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धलाई नमस्कार ।

बुद्ध–वन्दना पालि

इतिपि सो भगवा अरहं, सम्मासम्बुद्धो, विज्जाचरणसम्पन्नो, सुगतो, लोकविदू, अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि, सत्था देवमनुस्सानं, बुद्धो, भगवा'ति ।

नमो तस्स सम्मासम्बुद्धस्स ।

बुद्ध–वन्दनाको अर्थ

उहाँ भगवान् अर्हत्, सम्यक्सम्बुद्ध, सबै सद्‌विद्या एवं सदाचरणले संयुक्त, सुन्दर गति प्राप्त, लोक–लोकान्तर रहस्यको ज्ञाता, पुरूषहरूलाई शमन र दमन गर्ने अनुपम सारथी समान, देवता र मनुष्यका शास्ता (गुरू), स्वयं बोध भएका एवं अरूलाई बोध गराउन सक्षम, सर्वश्रेष्ठ ऐश्वर्यले संयुक्त र सबै क्लेशबाट विमुक्त हुनुहुन्छ ।

उहाँ भगवान् सम्यक् सम्बुद्धलाई नमस्कार

ये च बुद्धा अतीता च, ये च बुद्धा अनागता ।
पच्चुप्पन्ना च ये बुद्धा, अहं वन्दामि सब्बदा ।

नत्थि मे सरणं अञ्ञं, बुद्धो मे सरणं वरं ।
एतेन सच्चवज्जेन, होतु मे जय–मङ्गलं ॥

उत्तमङ्गेन वन्देहं पादपंसु वरूत्तमं ।
बुद्धे यो खलितो दोसो, बुद्धो खमतु तं ममं ।
बुद्धं जीवितपरियन्तं, सरणं गच्छामि ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

पहिले जति बुद्धहरू हुनु भए, पछि जति बुद्धहरू हुनेछन् तथा वर्तमान कालमा जो जो बुद्धहरू हुनुहुन्छ उहाँहरू सबैलाई म सदा वन्दना गर्दछु ।

बुद्ध बाहेक अरू मेरो शरण छैन । बुद्ध नै मेरो उत्तम शरण हो । यस सत्य-वचनको प्रभावले मेरो जयमङ्गल होस् ।

उहाँ भगवान् बुद्धको चरण-धूलोलाई श्रेष्ठोत्तम सम्झी म शिरले वन्दना गर्दछु । यदि अज्ञानतावश बुद्धप्रति मबाट कुनै अपराध हुन गएको रहेछ भने बुद्धले त्यसलाई क्षमा गरून् ।

आजीवन म बुद्धको शरणमा जान्छु ।

धम्म-वन्दना पालि

स्वाक्खातो भगवता धम्मो, सन्दिट्ठिको, अकालिको,
एहिपस्सिको, ओपनेय्यको पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्ञूहीति ।

नमो तस्स निय्यानिकस्स धम्मस्स ।

धर्म—वन्दनाको अर्थ

भगवान बुद्धको धर्म खुलस्तसँग व्याख्या गरिएको, यहीं फल दिने, तत्काल फलदायक, 'आऊ र हेर' भन्न लायक, निर्वाणसम्म पुऱ्याइदिने र विद्वत्‌जनले स्वयं जान्न योग्य छन् ।

ती निर्वाणसम्म पुऱ्याइ दिने धर्मलाई नमस्कार ।

ये च धम्मा अतीता च, ये च धम्मा अनागता ।
पच्चुप्पना च ये धम्मा, अहं वन्दामि सब्बदा ।
नत्थि मे सरणं अञ्ञं, धम्मो मे सरणं वरं ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

एतेन सच्चवज्जेन, होतु मे जय-मङ्गलं ॥
उत्तमङ्गेन वन्देऽहं, धम्मञ्च दुविधं वरं ।
धम्मे यो खलितो दोसो, धम्मो खमतु तं ममं ॥
धम्मं जीवितपरियन्तं, सरणं गच्छामि ॥

पहिले भएका धर्मलाई पनि, पछि हुने धर्मलाई पनि र अहिले भएको धर्मलाई पनि म सदा वन्दना गर्दछु ।

धर्म बाहेक मेरो अरू शरण छैन । धर्म नै मेरो उत्तम शरण हो । यस सत्य वचनको प्रभावले मेरो जय-मङ्गल होस् ।

दुइ (लौकिक र लोकुत्तर) प्रकारले उत्तम धर्मलाई म शिरले वन्दना गर्दछु ।

यदि अज्ञानतावश धर्मप्रति मबाट केही अपराध हुन गएको रहेछ भने धर्मले त्यसलाई क्षमा गरून् ।

आजीवन म धर्मको शरणमा जान्छु ।

संघ-वन्दना पालि

सुप्पटिपन्नो भगवतो सावकसंघो, उजुप्पटिपन्नो भगवतो सावकसंघो, ञायप्पटिपन्नो भगवतो सावकसंघो, सामीचिप्पटिपन्नो भगवतो सावकसंघो, यदिदं चत्तारि पुरिसयुगानि अट्ठ पुरिसपुग्गला, एस भगवतो सावकसंघो आहुनेय्यो, पाहुनेय्यो, दक्खिणेय्यो, अञ्जलिकरणीयो, अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्सा'ति ।

नमो तस्स अट्ठारियपुग्गल महासंघस्स ।

भगवान बुद्धका श्रावक-संघ सुमार्गगामी, भगवान बुद्धका श्रावक-संघ सीधा मार्गगामी, भगवान बुद्धका श्रावक-संघ न्याय मार्गगामी, भगवान् बुद्धका श्रावक-संघ उचित मार्गगामी, उहाँहरू

Downloaded from http://dhamma.digital/

चार युगल र आठ पुरूष-पुद्‌गल हुनुहुन्छ, उहाँहरू नै भगवान् बुद्धका श्रावक-संघ हुन्, जो आह्वान गर्न योग्य छन्; पाहुना गर्न योग्य छन्; दान दिन योग्य छन्, हात जोड्न योग्य छन् र लोकको निमित्त सर्वश्रेष्ठ पुण्यक्षेत्र हुन् ।

ती आठ आर्यपुद्‌गल महासंघलाई नमस्कार ।

ये च संघा अतीता च, ये च संघा अनागता ।
पच्चुप्पना च ये संघा, अहं वन्दामि सब्बदा ।
नत्थि मे सरणं अञ्ञं, संघो मे सरणं वरं ।
एतेन सच्चवज्जेन, होतु मे जयमङ्गलं ॥
उत्तमङ्गेन वन्दे'हं, संघञ्च तिविधुत्तमं ।
संघे यो खलितो दोसो, संघो खमतु तं ममं ।
संघं जीवितपरियन्तं सरणं गच्छामि ॥

पहिले भइसकेका संघलाई पनि, पछि हुने संघलाई पनि, अहिले भएका संघलाई पनि म सदा वन्दना गर्दछु ।

संघ बाहेक मेरो अरू शरण छैन । संघ नै मेरो उत्तम शरण हो । यस सत्य-वचनको प्रभावले मेरो जय-मङ्गल होस् ।

तीन (शील, समाधि, प्रज्ञा) प्रकारले उत्तम हुनुभएका संघलाई म शिरले वन्दना गर्दछु ।

यदि अज्ञानतावश संघप्रति मबाट केही अपराध हुन गएको रहेछ भने संघले त्यसलाई क्षमा गरून् ।

आजीवन म संघको शरणमा जान्छु ।

जल-पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते- पानीयं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय- पटिगण्हातु उत्तमं ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

जल-पूजाको अर्थ

हे भगवन् ! हजुरलाई पिउने जल चढाउँछु ; स्वीकार गर्नुहोस् । हामी माथि अनुकम्पा गर्नुभई ग्रहण गर्नुहोस् ॥१॥

पदीप-पूजा

घनसारप्पदित्तेन-दीपेन तमधंसिना ॥
तिलोकदीपं सम्बुद्धं-पूजयामि तमोनुदं ॥२॥

प्रदीप-पूजाको अर्थ

त्रिलोकको प्रकाश समान हुनुभएका अज्ञान-अन्धकारलाई नष्ट गर्ने भगवान् बुद्धलाई अँध्यारो हटाउने चन्दनादि युक्त यस दीपले पूजा गर्दछु ॥२॥

पुप्फ-पूजा

वण्ण-गन्ध-गुणोपेतं, एतं कुसुमसन्ततिं ॥
पूजयामि मुनिन्दस्स, सिरीपादसरोरूहे ॥३॥

पुष्प-पूजाको अर्थ

वर्ण र सुगन्धले संयुक्त यस पुष्पले शाक्यमुनिन्द्र भगवान्को कमलको फूल जस्तो श्रीचरणमा पूजा गर्दछु ॥३॥

पूजेमि बुद्धं कुसुमेन नेन, पुञ्ञेन मेतेन च होतु मोक्खं ।
पुप्फं मिलायाति यथा इदं मे, कायो तथा याति विनासभावं ॥४॥

यस पुष्पले भगवान् बुद्धलाई पूजा गर्दछु; यस पुष्पले मलाई मोक्ष प्राप्त होस् । यो पुष्प ओइलेर गएझैं मेरो यो शरीर पनि विनाश भएर जानेछ ॥४॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

धूप–पूजा

गन्धसम्भारयुत्तेन, धूपेना'हं सुगन्धिना ।
पूजये पूजनेय्यन्तं, पूजा भाजनमुत्तमं ।५।

धूप पूजाको अर्थ

पूजा गर्न उत्तम हुनुभएका पूजनीय भगवान् बुद्धलाई यस सुगन्धयुक्त धूपले पूजा गर्दछु ॥५॥

भोजन–पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते, भोजनं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय, पटिगण्हातु उत्तमं ॥६॥

भोजन पूजाको अर्थ

हे भगवन् ! हजुरलाई भोजन चढाउँछु स्वीकार गर्नुहोस् । हामी माथि अनुकम्पा गर्नुभई ग्रहण गर्नुहोस् ॥६॥

ब्यञ्जन–पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते, ब्यञ्जनं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय, पटिगण्हातु उत्तमं ॥७॥

ब्यञ्जन–पूजाको अर्थ

हे भगवन् ! हजुरलाई ब्यञ्जन चढाउँछु स्वीकार गर्नुहोस् । हामी माथि अनुकम्पा गर्नुभई ग्रहण गर्नुहोस् ॥७॥

खज्जक–पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते, खज्जकं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय, पटिगण्हातु उत्तमं ॥८॥

खाद्य-पूजाको अर्थ

हे भगवान् ! हजुरलाई खाद्य-पदार्थ चढाउँछु स्वीकार गर्नुहोस् । हामी माथि अनुकम्पा राख्नुभई ग्रहण गर्नुहोस् ॥९॥

चेतिय-वन्दना

वन्दामि चेतियं सब्बं, सब्बठानेसु पतिट्ठितं ।
सारीरिक-धातु-महाबोधिं, बुद्ध-रूपं सकलं सदा ॥९॥

चैत्य-पूजाको अर्थ

सबै ठाउँमा प्रतिष्ठित भएका चैत्यलाई, भगवान् बुद्धका शारीरिक-धातुलाई, महाबोधि बृक्षलाई र बुद्ध-रूपलाई पनि म सधैं वन्दना गर्दछु ॥९॥

खमा-याचना

कायेन वाचा चित्तेन, पमादेन मया कतं ।
अच्चयं खम मे भन्ते, भूरिपञ्ञो तथागत ॥१०॥

क्षमा-याचनाको अर्थ

हे भगवन् ! प्रमादवश मेरो काय-वाक्-चित्तबाट केही भूल हुन गएछ भने, गम्भीरातिगम्भीर प्रज्ञावान् तथागतले मलाई क्षमा गर्नुहोस् ॥१०॥

पत्थना

इमाय बुद्ध-पूजाय, कताय सुद्ध-चेतसा ।
चिरं तिट्ठतु सद्धम्मो, लोको होतु सुखी सदा ॥११॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

आशिकाको अर्थ

शुद्ध-चित्तले गरेको यस बुद्ध-पूजाबाट प्राप्त भएको पुण्यको प्रभावले तथागतको धर्म चिरस्थायी होस् , सबै लोक सुखी होस् ॥११॥

इमाय बुद्ध पूजाय, यं पुञ्ञं पसुतं मया ।
सब्बं तं अनुमोदित्वा, सब्बेपि तुट्ठमानसा ॥१२॥

यस बुद्ध-पूजाबाट मैले जति पुण्य प्राप्त गरें, ती सबै पुण्यलाई अनुमोदन गरी सबैको मन संतुष्ट रहून् ॥१२॥

पूरेत्वा दान-सीलादि, सब्बापि दसपारमी ।
पत्वा यथिच्छितं बोधिं, फुस्सन्तु अमतं पदं ॥१३॥

दान-शीलादि दश पारमी सबै पूर्ण गरी इच्छानुसार बोधि प्राप्त गरी निर्वाण सुख अनुभव गरून् ॥१३॥

पटिपत्ति-पूजा

इमाय धम्मानुधम्म-पटिपत्तिया बुद्धं पूजेमि ।
इमाय धम्मानुधम्म-पटिपत्तिया धम्मं पूजेमि ।
इमाय धम्मानुधम्म-पटिपत्तिया संघं पूजेमि ।
अद्धा इमाय पटिपत्तिया जाति-जरा-व्याधि-मरणम्हा परिमुच्चिस्सामि ॥१४॥

प्रतिपत्ति-पूजाको अर्थ

यस धर्मानुकूल धर्माचरणद्वारा म बुद्धलाई पूजा गर्दछु ।
यस धर्मानुकूल धर्माचरणद्वारा म धर्मलाई पूजा गर्दछु ।
यस धर्मानुकूल धर्माचरणद्वारा म सघंलाई पूजा गर्दछु ।
यस धर्माचरणद्वारा अवश्य पनि म जाति, जरा, ब्याधि, मरणबाट मुक्त हुनेछु ॥१४॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

कामना

इमिना पुञ्ञकम्मेन, मा मे बाल समागमो ।
सतं समागमो होतु, याव निब्बान-पत्तिया ।।१५।।

कामनाको अर्थ

यस पुण्यको प्रभावले मूर्खको संगत गर्न नपरोस् । निर्वाण प्राप्त नभएसम्म सत्पुरूषको संगत मिलोस् ।।१५।।

इदं मे पुञ्ञं आसवक्खया-वहं होतु !
इदं मे पुञ्ञं निब्बानस्स पच्चयो होतु !
इदं मे पुञ्ञं सब्बे सत्ता सुखिता भवन्तु ! ।।१६।।

मेरो यस पुण्यले आश्रव-क्षय होस् ।
मेरो यस पुण्यले निर्वाण प्राप्त होस् ।
मेरो यस पुण्यले सबै सत्त्व सुखी होऊन् ।।१६।।

पुञ्ञानुमोदन

इदं मे★ ञातीनं होतु, सुखिता होन्तु ञातयो,
इदं मे ञातीनं होतु, सुखिता होन्तु ञातयो,
इदं मे ञातीनं होतु, सुखिता होन्तु ञातयो ।।१७।।

Downloaded from http://dhamma.digital/

पुण्यानुमोदनको अर्थ

मेरो यो पुण्य हाम्रा आफन्तहरूलाई प्राप्त होस् । यस पुण्यको प्रभावबाट तिनीहरू सुखी रहून् ॥१७॥

एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ञसम्पदं ।
सब्बे देवा अनुमोदन्तु, सब्बसम्पत्ति-सिद्धिया ॥१८॥

यहाँसम्म हामीले प्राप्त गरेको पुण्य-सम्पदालाई सबै देवताहरूले सम्पूर्ण सिद्धि प्राप्तिको निमित्त अनुमोदन गरून् ॥१८॥

एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ञसम्पदं ।
सब्बे सत्ता अनुमोदन्तु, सब्बसम्पत्ति-सिद्धिया ॥१९॥

यहाँसम्म हामीले प्राप्त गरेको पुण्य-सम्पदालाई सबै सत्त्वहरूले सम्पूर्ण सिद्धि प्राप्तिको निमित्त अनुमोदन गरून् ॥१९॥

एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ञसम्पदं ।
सब्बे भूता अनुमोदन्तु, सब्बसम्पत्ति-सिद्धिया ॥२०॥

यहाँसम्म हामीले प्राप्त गरेको पुण्य-सम्पदालाई सबै सत्त्वहरूले सम्पूर्ण सिद्धि प्राप्तिको निमित्त अनुमोदन गरून् ॥२०॥

साधु ! साधु ! साधु !

☆मे - मेरो
वो - तिम्रो
नो - हाम्रो

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

४. बुद्ध-गुण

१. सो भगवा इतिपि अरहं ।
२. सो भगवा इतिपि सम्मासम्बुद्धो ।
३. सो भगवा इतिपि विज्जाचरणसम्पन्नो ।
४. सो भगवा इतिपि सुगतो ।
५. सो भगवा इतिपि लोकविदू ।
६. सो भगवा इतिपि अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि ।
७. सो भगवा इतिपि सत्था देवमनुस्सानं ।
८. सो भगवा इतिपि बुद्धो ।
९. सो भगवा इतिपि भगवा ।
इति नवहि गुणेहि सम्पन्नं तं बुद्धं आदरेन नमाम्यहं ।

बुद्धगुणको अर्थ

(१) सो भगवा इतिपि अरहं

उहाँ भगवान् यो यो कारणले ब्रह्म देव मनुष्यहरूले पूजा गर्न योग्य हुनुभएको, संसार चक्रको आडलाई भाँच्नुभएको, राग द्वेषादि सबै शत्रुलाई दमन गर्नुभएको, कहिल्यै गुप्त पाप नगर्ने भएकोले 'अरहं' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

(२) सो भगवा इतिपि सम्मासम्बुद्धो ।

उहाँ भगवान् यो यो कारणले सम्पूर्ण धर्मलाई विशेषरूपले स्वयं साक्षात्कार गर्नुभएकोले 'सम्मासम्बुद्ध' गुणले संयुक्त हुनु भएको हो ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

(३) सो भगवा इतिपि विज्जाचरणसम्पन्नो ।

उहाँ भगवान् यो यो कारणले तीन विद्या, आठ विद्या र चरण पन्ध्रले सम्पूर्ण हुनुभएकोले 'विज्जाचरणसम्पन्न' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

(४) सो भगवा इतिपि सुगतो ।

उहाँ भगवान् यो यो कारणले मृत्युबाट अलग रहेको निर्वाण नगरमा राम्रोसँग जानुभएको हुनाले 'सुगत' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

(५) सो भगवा इतिपि लोकविदू ।

उहाँ भगवान् यो यो कारणले सत्तलोक, सङ्खारलोक र ओकासलोक नामक तीन लोकलाई देख्नु(जान्नु)भएकोले 'लोकविदू' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

(६) सो भगवा इतिपि अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि ।

उहाँ भगवान् यो यो कारणले देव, मनुष्य, तिर्यक र वेनेय्य प्राणीहरूलाई असदिसरूपले सभ्य हुनेगरी दमन गर्नुभएकोले 'अनुत्तर पुरिसदम्मसारथि' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

(७) सो भगवा इतिपि सत्था देवमनुस्सानं

उहाँ भगवान् यो यो कारणले ब्रह्म, देव र मनुष्यहरूको गुरू हुनुभएकोले 'सत्था देवमनुस्सानं' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

(८) सो भगवा इतिपि बुद्धो ।

उहाँ भगवान् यो यो कारणले चार आर्य-सत्यलाई भिन्न भिन्न गरी साक्षात्कार गर्नुभएकोले 'बुद्ध' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

(९) सो भगवा इतिपि भगवा

उहाँ भगवान् यो यो कारणले भाग्यरूपी ६ प्रकारका अनन्त गुणले संयुक्त हुनुभएकोले 'भगवा' गुणले संयुक्त हुनुभएको हो ।

यसरी नवगुणले सम्पूर्ण हुनुभएकोले उहाँ भगवान् बुद्धलाई मैले आदरपूर्वक नमस्कार गर्दछु ।

❄ ❄ ❄

५. धम्म–गुण

१. स्वाक्खातो (भगवता धम्मो)

२. सन्दिट्ठिको (भगवता धम्मो)

३. अकालिको (भगवता धम्मो)

४. एहिपस्सिको (भगवता धम्मो)

५. ओपनेय्यिको (भगवता धम्मो)

६. पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्ञूहि (भगवता धम्मो)

इति छहि गुणेहि सम्पन्नं तं धम्मं आदरेन नमास्यहं ।

धर्मगुणको अर्थ

(१) स्वाक्खातो भगवता धम्मो

भगवान् बुद्धले देशना गर्नुभएको दश उत्तमधर्म, आदि मध्य अन्तसम्म कल्याण हुनेगरी देशना गर्नुभएकोले 'स्वाक्खात' गुणले संयुक्त भएको हो ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

(२) सन्दिट्ठिको भगवता धम्मो

भगवान् बुद्धले देशना गर्नुभएको नव लोकुत्तरधर्म, यहाँको यहीं नै फल दिने अर्थात् आर्य पुद्‌गलहरूले स्वयं साक्षात्कार गर्न सकिने भएकोले 'सन्दिट्ठिक' गुणले संयुक्त भएको हो ।

(३) अकालिको भगवता धम्मो

भगवान् बुद्धले देशना गर्नुभएको चार उत्तममार्ग, समय नबित्दै फल दिने भएकोले 'अकालिक' गुणले संयुक्त भएको हो ।

(४) एहिपस्सिको भगवता धम्मो

भगवान् बुद्धले देशना गर्नुभएको नव लोकुत्तरधर्म 'आऊ' र 'हेर' भनी बोलाएर देखाउन योग्य भएकोले 'एहिपस्सिक' गुणले संयुक्त भएको हो ।

(५) ओपनेय्यिको भगवता धम्मो

भगवान् बुद्धले देशना गर्नुभएको नव लोकुत्तर धर्म आर्यगणहरूलाई निर्वाणमा पुऱ्याइदिने भएकोले 'ओपनेय्यिक' गुणले संयुक्त भएको हो ।

(६) पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्ञूहि भगवता धम्मो

भगवान् बुद्धले देशना गर्नुभएको नव लोकुत्तरधर्म विद्वानहरूले अलग्ग अलग्ग स्वयं अनुभव गरी जान्न र थाहा पाउन योग्य छ; त्यसकारणले 'पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्ञूहि' गुणले संयुक्त भएको हो ।

यसरी ६ गुणले सम्पूर्ण भएका ती उत्तमधर्मलाई आदरपूर्वक मैले नमस्कार गर्दछु ।

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

६. संघ गुण

१. सुप्पटिपन्नो (भगवतो सावकसंघो)
२. उजुप्पटिपन्नो (भगवतो सावकसंघो)
३. ञायप्पटिपन्नो (भगवतो सावकसंघो)
४. सामीचिप्पटिपन्नो (भगवतो सावकसंघो)

यदिदं चत्तारि पुरिसयुगानि अट्ठ पुरिसपुग्गला एस भगवतो सावकसंघो ।

५. आहुनेय्यो (भगवतो सावकसंघो)
६. पाहुनेय्यो (भगवतो सावकसंघो)
७. दक्खिणेय्यो (भगवतो सावकसंघो)
८. अञ्जलिकरणीयो (भगवतो सावकसंघो)
९. अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्स (भगवतो सावकसंघो)

इति नवहि गुणेहि सम्पन्नं संघं आदरेन नमाम्यहं ।

संघ-गुणको अर्थ

(१) सुप्पटिपन्नो भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू जसरी उपदेश गर्नुभएको हो, त्यसरी नै राम्रोसंग आचरण गर्नुहुनेभएका हुनाले 'सुप्पटिपन्नो' हुने गुणले सम्पन्न भएका हुन् ।

(२) उजुप्पटिपन्नो भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू सोझो रूपले आचरण गर्नुहुने भएका हुनाले 'उजुप्पटिपन्नो' गुणले सम्पन्न भएका हुन् ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

(३) ञायप्पटिपन्नो भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू निर्वाणको हेतुले आचरण गर्नुहुने भएका हुनाले 'ञायप्पटिपन्नो' गुणले सम्पन्न भएका हुन् ।

(४) सामीचिप्पटिपन्नो (भगवतो सावकसंघो)

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू आदर सत्कारगर्न लायक हुने गरी आचरण गर्नुहुनेभएका हुनाले 'सामीचिप्पटिपन्नो' गुणले सम्पन्न भएका हुन् ।

यदिदं चत्तारि पुरिसयुगानि अट्ठ पुरिसपुग्गला एस भगवतो सावकसंघो

मार्ग चार र फल चारको हिसाबले उहाँ भगवान् बुद्धका श्रावक-शिष्यहरू चारजोर उत्तम पुरूषहरू हुनुहुन्छ; उहाँहरू एक एक जनाको हिसाबले आठ पुद्गलहरू हुनुहुन्छ ।

(५) आहुनेय्यो भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू आह्वान गर्न योग्य हुनु भएका हुनाले 'आहुनेय्यो' गुणले सम्पन्न भएका हुन् ।

(६) पाहुनेय्यो भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू अतीथि पाहुना सत्कार गर्न योग्य हुनुभएका हुनाले 'पाहुनेय्यो' गुणले सम्पन्न भएका हुन् ।

(७) दक्खिणेय्यो भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू निर्वाणसम्म विश्वास गरी दान दिएको ग्रहण गर्न योग्य हुनुभएका हुनाले 'दक्खिणेय्यो' गुणले सम्पन्न भएका हुन् ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

(८) अञ्जलिकरणीयो भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू राम्रो फल दिने आशा लिई दुबै हात जोडेर बिन्ति गर्न योग्य हुनुभएका हुनाले 'अञ्जलिकरणीयो' गुणले सम्पन्न भएका हुन्।

(९) अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्स भगवतो सावकसंघो

भगवान् बुद्धका श्रावक-संघहरू बह्मादेव मनुष्य तीन लोकको उपमा नभएको पुण्य रूपी बीउ छर्न (रोप्न) अति उत्तम खेतसमान हुनु भएका हुनाले 'अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्स' गुणले सम्पन्न भएका हुन्।

यसरी नव गुणले सम्पूर्ण हुनुभएका आर्यसंघ गणहरूलाई मैले आदरपूर्वक नमस्कार गर्दछु।

❄ ❄ ❄

७. पञ्चशीलको फलाफल

१. प्राणी हिंसा नगरेको फल

१. अङ्ग प्रत्यङ्ग परिपूर्ण भएको शरीर हुन्छ।
२. सफा र राम्रो शरीर हुन्छ।
३. हेर्दैमा लोभ लाग्दो राम्रो रूप हुन्छ।
४. सुर वीर हुन्छ।
५. बल शक्ति हुन्छ।
६. अर्काको हातले मर्नु नपर्ने हुन्छ।
७. परिवार धेरै हुन्छ।
८. रोग व्याधि कम हुन्छ।
९. प्रिय वियोग हुनु नपर्ने हुन्छ।
१०. दीर्घायु हुन्छ। आदि

Downloaded from http://dhamma.digital/

२. चोरी नगरेको फल

१. धन सम्पत्ति पूर्ण हुन्छ ।
२. भएको धन सम्पत्ति स्थिर हुन्छ ।
३. इच्छा गरेको वस्तु सजिलैसँग प्राप्त हुन्छ ।
४. राजा, आगो, पानी, चोर र शत्रुहरूले केही गर्न नसक्नेगरी धन सुरक्षित रहन्छ ।

३. व्यभिचार नगरेको फल

१. शत्रु भन्ने नभएर सबैसँग मेलमिलाप हुन्छ ।
२. सुखपूर्वक निदाउन सकिने हुन्छ ।
३. सुखपूर्वक बिउँझन सकिने हुन्छ ।
४. चार दुर्गतिबाट बच्दछ ।
५. स्त्रीभाव नपुंसकभाव हुनुबाट बच्दछ ।
६. इज्जत हुने गरी स्त्री-पुरूष परस्पर प्रेम हुन्छ ।
७. धन्दा सूर्ता नहुने गरी सुखपूर्वक बस्न पाइने हुन्छ ।

४. झूठ नबोलेको फल

१. विशेष रूपले राम्रो आँखा आदि इन्द्रिय हुन्छ ।
२. तल माथि नपरेको लाइन मिलेको दाँत हुन्छ ।
३. मोटो पनि होइन दुब्लो पनि होइन ठिक्कको शरीर हुन्छ ।
४. कमलको फूलको गन्धझैं सुगन्ध बास आउने मुख हुन्छ ।
५. नोकर चाकर र परिवारले उसको कुरा सुन्दछ ।

५. सुरापान नगरेको फल

१. गर्नुपर्ने काम सबै विस्मृति नभई सजिलैसँग स्मरण हुन्छ ।
२. अलसी हुँदैन ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

३. लाटो हुँदैन ।
४. ज्ञान बुद्धि भएको हुन्छ ।
५. ईर्ष्या गर्नबाट अलग रहन्छ ।
६. बेहोसी हुँदैन ।
७. शान्त स्वभाव भएको हुन्छ ।
८. खराब काममा लाज र भय भएको हुन्छ ।
९. इज्जत हुने कुरा मात्र गर्ने आवत भएको हुन्छ आदि ।

१. प्राणी हिंसा गरेको कर्म विपाक

१. मरण पश्चात् नर्क, प्रेत, तिर्यक र असुर चार अपाय दुर्गति मध्ये एउटामा परेर सार्है ठूलो दुःख कष्ट भोग्नुपर्ने हुन्छ ।
२. नरकबाट मुक्त भई मनुष्य भएर जन्मे पनि अङ्ग प्रत्यङ्ग हीन भई जन्म हुन्छ ।
३. राम्रो रूप नभई कुरूप भई जन्म हुन्छ ।
४. हात बाङ्गो, खुट्टा बाङ्गो भई दुर्बल भई जन्म हुन्छ ।
५. खुट्टाका औंलाका टुप्पाहरूमा कुष्ट रोग भई कुर्कुच्चाले टेकेर हिंड्नुपर्ने हुन्छ ।
६. देख्नेहरुले देख्यो कि रीसले हेर्दछ ।
७. नरम शान्त स्वभाव भनेको हुँदैन ।
८. रूप-लक्षण नभई अलच्छिन हुन्छ ।
९. सभाको बीचमा सुर बीर नभई काथर हुन्छ ।
१०. बल शक्ति हीन हुन्छ ।
११. कुरा गर्दा प्रष्ट बोल्न नसक्ने भएकोले सबैले हेप्ने हुन्छ ।
१२. लाटोले जस्तो कुरा गर्छ ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

१३. दाजु-भाई, इष्टमित्र परिवारहरू नाश भई एक्लै दुःख भोगेर बस्नुपर्ने हुन्छ ।
१४. आफूलाई फाइदा हुने काम खोज्न जानमा अल्छि लाग्ने हुन्छ ।
१५. दुःख गरी धन र अन्न अलि अलि जम्मा गरेर राखेको पनि परजनहरूले फकाएर लिन्छन् वा लुटेर खाइदिन्छन् ।
१६. अर्काको ६ प्रकारका प्रयोगबाट मृत्यु हुनुपर्ने हुन्छ ।
१७. आफूलाई अति मनपर्ने स्वास्नी र छोरा-छोरीहरूसँग अलग भई बस्नुपर्ने हुन्छ ।
१८. आमाको गर्भमा नै मरण हुनुपर्ने हुन्छ ।
१९. जन्मिएर नौ, दश बर्ष भित्र मर्नुपर्ने हुन्छ ।

२. चोरी गरेको कर्म विपाक

१. मरण पश्चात् नरक, प्रेत, तिर्यक र असुर-चार अपाय दुर्गति मध्ये एउटामा परेर सार्है दुःख कष्ट भोग्नुपर्ने हुन्छ ।
२. मानिस भएर जन्मे पनि दरिद्र दुःखी भएर बस्नुपर्ने हुन्छ।
३. सार्है दुःख कष्ट गरी दुइ चार पैसा कमाई राखेको धन पनि स्थिर हुँदैन ।
४. दुइ चार पैसा पनि सार्है दुःख कष्ट गरेर मात्र प्राप्त हुन्छ।
५. राजा, आगो, पानी, चोर र शत्रुहरूको भय लिई बस्नुपर्ने हुन्छ ।
६. नीच जातिमा जन्म भई दुःख भोग्नुपर्ने हुन्छ ।
७. खाने, पिउने केही नभएकोले माग्ने भई मागी मागी खानुपर्ने हुन्छ ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

३. व्यभिचार गरेको कर्म विपाक

१. परस्त्री वा परपुरूष गमन गर्नेले मरण पश्चात् नरक, प्रेत, तिर्यक र असुर-चार अपाय दुर्गति मध्ये एउटामा परेर धेरै समयसम्म सार्‍है ठूलो दुःख कष्ट भोग्नुपर्ने हुन्छ।
२. धेरै प्राणीहरूका शत्रु भएर बस्नुपर्ने हुन्छ।
३. धेरै मनुष्यहरूका अप्रिय भएर बस्नुपर्ने हुन्छ।
४. खाने, पिउने, लाउने अरूहरूले नदिने भएर बस्नुपर्ने हुन्छ।
५. सुखसँग सुत्न नपाउने हुन्छ।
६. सुखसँग बिउँझन नपाउने हुन्छ।
७. नपुंसक भएर जन्म लिनुपर्ने हुन्छ।

४. झूठ बोलेको कर्म विपाक

१. झूठ बोल्ने मरण पश्चात् नरक, प्रेत, तिर्यक, असुर-चार अपाय दुर्गति मध्ये एउटामा परेर सार्‍है ठूलो दुःख कष्ट भोग्नुपर्ने हुन्छ।
२. नरकबाट मुक्त भई मनुष्यलोकमा जन्म लिंदा अशुद्ध कुलमा जन्म भई विरूप भई बस्नुपर्ने हुन्छ।
३. लाटो, बक नफुट्ने भई जन्म हुन्छ।
४. दाँत तल-माथि परेको प्रष्टसँग कुरागर्न नसक्ने भएर बस्नुपर्ने हुन्छ।
५. सार्‍है मोटो वा सार्‍है दुब्लो, अथवा सार्‍है भद्दा वा सार्‍है पुड्के भई बस्नुपर्ने हुन्छ।
६. सार्‍है दुर्गन्ध भएको शरीर हुन्छ।
७. आफूले गरेको कुरा परजनले सुन्न मन नपराउने हुन्छ। आदि।

Downloaded from http://dhamma.digital/

५. सुरापान गरेको कर्म विपाक

१. मरण पश्चात् नरक, प्रेत, तिर्यक र असुर-चार दुर्गति मध्ये एउटामा परेर सार्है ठूलो दुःख कष्ट भोग्नुपर्ने हुन्छ ।
२. नरकबाट मुक्त भएर मनुष्य भई जन्म लिए पनि हेतु-फललाई केही नजान्ने र ज्ञान बुद्धि नभएको भई जन्म लिनुपर्ने हुन्छ ।
३. ज्ञान बुद्धि नभएका मूर्खहरूको संगतमा पर्दछ ।
४. सँधै स्मृतिहीन भई बस्नुपर्ने हुन्छ ।
५. सँधै अल्छि भई बस्नुपर्ने हुन्छ ।
६. सँधै नै मूर्ख बदमाश भई बस्नुपर्ने हुन्छ ।
७. जहाँ जन्म भए पनि पागल भई बस्नुपर्ने हुन्छ ।
८. समाधि नभएको (चित्त स्थिर नभएको) भई मनुष्य गति व्यर्थमा गुमाउनुपर्ने हुन्छ ।
९. अति द्वेषी, अति क्रोधी भई जन्म लिनुपर्ने हुन्छ ।
१०. हात, खुट्टा शरीर सुन्निएर सार्है गन्हंगो शरीर धारण गरेर बस्नुपर्ने हुन्छ ।
११. राजा, आगो, पानी, चोर र शत्रुहरूको भय लिई बस्नुपर्ने हुन्छ
१२. मन सोझो नभएको अथवा कञ्जुस, ईर्ष्यालु भई जन्म हुन्छ।
१३. झूठ बोल्ने हुन्छ ।
१४. अरूलाई चुकलिगर्ने हुन्छ ।
१५. पर उपकारगर्न नजान्ने हुन्छ ।
१६. दानगर्न नजान्ने, शील पालनगर्न नजान्ने भई जन्म हुन्छ ।
१७. पाप गर्न लाज नभएको र पापदेखि नडराउने हुन्छ ।
१८. सम्यक्-मार्ग नदेखेको कारणले मिथ्या-दृष्टियुक्त हुन्छ ।
१९. उपकार हुने कार्यमा बुद्धि भ्रष्ट भई बस्नुपर्ने हुन्छ ।
२०. दुष्ट र नीच कर्म गर्ने हुन्छ ।

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

८. महोपकारक महाशी सयादोयागु अववाद

अनुशासन

१. शान्तादर्श शासनाश्रम, वृद्धि ज्वीगु श्रद्धा व:पिनि ।
मेपिसंथे जिमिसं नं याये, दान, शील श्रेष्ठ भावना ॥
(अप्व:सिगु स्वानुभूति)

२. धात्थेंयागु सुखया कारण, ऐश्वर्य भोग स्थिरता ।
हीनत्वं जुइकी सो रक्षा, लिधंसा श्रेष्ठ त्यागता ॥
(सूत्र महावर्ग अर्थकथा-६२)

३. शील-गन्ध सदां नस्वा, शीलालंकार भ्क:भ्क: धा ।
प्वा:ती दुर्गति शील रक्षां, लिधंसा श्रेष्ठ शीलता ॥
(सूत्र महावर्ग अर्थकथा-६३)

४. लुया वक्व भाविता यायेवं, दिपा मदयेक क्वातुक ।
छुटे जुइ नाम रूप व, कारण कार्य धर्मत ।
ज्ञानय् स्पष्ट जुइ धात्थें, अनित्य दु:ख च्वत्तुक ।
अनात्म सियावइ याउँक, प्रवेश निर्वाण अ:पुक ॥
(स्मृतिप्रस्थान सूत्रादि)

५. स्मृति हे जिगु आश्रय ख; स्मृति हे स्थान चंक्रमण ।
याये जिं च्वनेगु स्मृति हे, स्मृतिं हे जिगु रक्षण ॥

(क) स्मृतिंप्रस्थान प्रतिज्ञा बचं

स्मृतिप्रस्थान धर्मचक्र, प्रतिज्ञाद्वारा तथागतं ।
आज्ञा जुल दृढ रूपं, दइगु फल सुनिश्चितं ॥

श्रमण गृहस्थ गुपिसं, बृद्धि जुइकी व धर्मत ।
यक्व ब्यूसां न्हेदँ दुने, जुइफु अरहन्त निश्चितं ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

ल्यँ हे ल्यंसां अनागामी ला, थ्यनी अवश्य मेव नं ।
तीक्ष्णप्रज्ञं ला न्हेनु दुने, दयेकी मार्ग फल उगु ॥

वृढ निर्भिक स्वीकृतिं, धर्मचक्र कना बिज्याःत ।
तया आस्था बुद्ध प्रति, वरकामी जू निःसंकितं ॥

याकनं या वृद्धि थःके, स्मृतिप्रस्थान भावना ।
अले तिनि दइ निर्वाण, धात्थें शीतल शान्तिया ॥

(महाशी देशना स्मरणिका)

(ख) कर्म प्रतिफल थी थी

अल्पायु जुइ परहिंसां, अहिंसां दीर्घ आयु जुइ ।
पर सास्तिं रोग आपाः, दयां जुइ खः निरोगी नं ॥

दोष अग्निं कुरूप जुइ, सह यायेवं सुरूप नं ।
ईर्ष्यां मदु परिवार, लय्तां यशस्वी जुइ जुल ॥

जुइ दरिद्र कपटं ला, त्यागं धनी जुइ जुल ।
अगौरवं नीच जुइ न्हां, उच्चकुलीन गौरवं ॥

अपरीक्षां ज्ञान पाः जुइ, परीक्षां ज्ञान वृद्धि नं ।
मभिं याय्वं मभिं जुइ सो, भिं यायेवं नं भिं हानं ॥
यायेमाः सुख दुःख भोग, दयेका भिं मभिं थन ।

(महास्थविर महाशी सयादो)

Downloaded from http://dhamma.digital/

(ग) मैत्री भावना

१. आःथन दुपिं भ्रीपिं सकलें, नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं ।
२. श्रमण गृहस्थ भ्रीपिं सकलें, " " "
३. अनन्त गुणवान, गुरू आचार्य, " " "
४. अनन्त गुणवान मां-बौ निम्हं, " " "
५. भ्री विहार दुनेया आपालं सत्त्वपिं, " " "
६. भ्री शहर दुनेया आपालं सत्त्वपिं, " " "
७. भ्री क्षेत्र दुनेया आपालं सत्त्वपिं, " " "
८. सकलें श्रमण संघगणपिं, " " "
९. प्यंगू प्रत्ययया दातागणपिं, " " "
१०. राज उपराज क्षेत्र दक्वया, " " "
११. खुं डाखुं लुच्चा छुच्चा हेकासिं दक्व, " " "
१२. भ्री चक्रवालया सकल सत्त्वपिं, " " "
१३. अनन्त चक्रवालया सकल सत्त्वपिं, " " "
१४. अपाय प्यंगूया सकल सत्त्वपिं, " " "
१५. मनुष्य देव व ब्रह्म सकलें, " " "
१६. स्वीछगू भुवनया सकल सत्त्वपिं, " " "

❄ ❄ ❄

(घ) महोपकारक महाशी सयादोको अववाद
(नेपालीमा)

१. शान्तादर्श शासनाश्रम, वृद्धि हुन्छन् श्रद्धालुमा ।
अरूलेझैं हामी पनि गर्छौं, दान शील श्रेष्ठ भावना ॥

२. सांच्चैको सुखको कारण, ऐश्वर्य सुख स्थिरता ।
हीनत्वबाट रक्षा गर्छ , भरोसा श्रेष्ठ त्यागता ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

३. शीलगन्ध छ सुगन्धित, शीलालंकार झलमल ।
तार्छ दुर्गति शीलद्वारा, भरोसा श्रेष्ठ शीलता ॥

४. आए जति भाविता गर्दा, नरूक्ने गरी दृढ भै ।
स्पष्ट हुन्छ नाम रूप, कारण कार्य धर्म पनि ॥

५. ज्ञानमा स्पष्ट हुन्छ नै, अनित्य दुःख स्वच्छ भै ।
अनात्म सजिलै बुझ्छ, प्रवेश निर्वाण सरल भै ॥

(ङ) स्मृति

स्मृति नै मेरो आश्रय हो, स्मृति प्रस्थान चंक्रमण ।
बस्ने गर्दछु स्मृतिपूर्वक, स्मृति नै मेरो रक्षण ॥

(च) स्मृतिप्रस्थान प्रतिज्ञा वचन

स्मृतिप्रस्थान धर्मचक्र, प्रतिज्ञाद्वारा बुद्धले ।
आज्ञा गर्नुभो दृढरूपले, पाउने फल सुनिश्चित ॥

श्रमण गृहस्थ जसले, वृद्धि गर्छ ती धर्महरू ।
धेरै लागे सात बर्ष, हुन्छन् अरहन्त निश्चय ॥

रहे पनि अनागामीमा, पुग्ने हुन्छन् अवश्य नै ।
तीक्ष्णप्रज्ञा भए सातै, दिनमा पाउँछ मार्गफल ॥

दृढ निर्भीक स्वीकृतिले, धर्मचक्र बताइयो ।
राखी आस्था बुद्ध प्रति, वरकामी हौ निशंकित ॥

आफुमा बृद्धि गर शिघ्र, स्मृतिप्रस्थान भावना ।
अनि मात्र पाउंछ निर्वाण, साँच्चै शीतल शान्तिको ॥

(महाशी देशना स्मरणिकाबाट)

Downloaded from http://dhamma.digital/

(छ) थरि थरिका कर्मफल

परहिंसाले हुन्छ अल्पायु, दीर्घायु हुन्छ अहिंसाले ।
पर पीडाले धेरै रोगी, दयाले त निरोगी नै ॥

द्वेष अग्निले हुन्छ कुरूप, सहंदा हुन्छ सुरूप नै ।
परिवार हुन्न ईर्ष्या गर्दा त, प्रमुदितले यशस्वी नै ॥

हुन्छ दरिद्र कपटले, त्यागले हुन्छ धनी पनि ।
नीच हुन्छ अगौरबले, गौरबले त उच्चकुलीन ॥

अपरीक्षाले ज्ञान कमी, परीक्षा द्वारा ज्ञान बढी ।
अकुशलले हुन्छ अकुशल, कुशलले कुशल पनि ।
गर्नु छ सुख दुःख भोग असल खराब सबै यहाँ ॥

❄ ❄ ❄

(ज) स्मृतिप्रस्थान भावना गर्ने विधिक्रम

बस्नु पलेंटि मारेर, सिधा शरीर राख्नु र ।
पेटमा होश राखेर, फेर्नु सास स्वाभाविक ॥

हेर्नु ध्यान दृढ गरी , फुल्छ सुक्छ जब यहाँ ।
अनि हुन्छ चित्त शुद्ध, हुन्छ निर्मल पनि अनि ॥

छुट्टाछुट्टै गरी जान्नु, खुकुलो कसिलो गति पनि ।
देखा परेको विचार चिन्ता, होश राख्नु छ राम्ररी ॥

वेदना सबै होश राख्नु, सुख दुःख र मध्यम ।
होश राख्नु नछुटाई, दृष्ट श्रुत र चिन्तित ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

(झ) भावनाद्वारा देखिएकोलाई कसरी जानियो निवेदन गर्ने विधि

भन्नु यथार्थ सम्झेको, फुलेको जुन देखियो ।
भन्नु यथार्थ सम्झेको, सुकेको जुन देखियो ॥

भन्नु यथार्थ सम्झेको, चिन्तना जुन देखियो ।
भन्नु यथार्थ सम्झेको, स्वभाव जुन देखियो ॥

भएको चाल पाएको, मुख्य हो जान्नु देख्नु नै ।
भन्नु यथार्थ सम्झेको, स्वभाव जुन देखियो ॥

यही तीन प्रष्टसंग, भन्नु सक्नु छ राम्ररी ।
निसार कुरा फालेर, भन्नु विशिष्ट जे छ त्यो ॥

चित्त संक्षिप्त राम्ररी, मूलसार बताउनु ।
मूल्य जानी समयको, दर्शाऊ आफ्ना भावहरू ॥

❄ ❄ ❄

(ञ) संक्षिप्तले निवेदन विधि

विषय हुन्छ जब तब नै, ध्यान दिनु छ दृढ भै ।
पछ्याउँदै छ कि छैन, जान्नु भन्नु यथार्थले ॥
नछुटाई दृढ गरी, सम्झेको छ कि छैन त्यो ।
भए सम्झी नबिराई, गहकिलो गरी भन्नु सब ॥
नसके जति छ भन्नु, जाने सुनेको सम्झना ॥

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

(ट) मैत्री भावना

यहाँ भएका हामी सबै नै, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
श्रमण गृहस्थ हामी सबै नै, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
अनन्त गुणवान् गुरू आचार्य, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
अनन्त गुणवान् आमा बाबु, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
यस विहारका सत्त्वहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
यस शहरका सत्त्वहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
यस क्षेत्रका सत्त्वहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
सबै श्रमण अनि संघहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
चतुप्रत्ययका दाताहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
राज उपराज सबै क्षेत्रका, नित्य सुखी होऊन् तन मनल।
चोर, लुच्चा, ठग, डांका, छुच्चा नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
यो चक्रवालका सत्त्वहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
अनन्त चक्रवालका सत्त्वहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
चार अपायका सत्त्वहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
मनुष्य देव र ब्रह्मागण सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।
एकतीस भूवनका सत्त्वहरू सब, नित्य सुखी होऊन् तन मनले।

❄ ❄ ❄

(ठ) पुण्यानुमोदना

इदं नो ञातीनं होतु, सुखिता होन्तु ञातयो। (तीन पटक)

एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ञसम्पदं।
सब्बे देवा अनुमोदन्तु, सब्बसम्पत्ति-सिद्धिया॥
एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ञसम्पदं।
सब्बे सत्ता अनुमोदन्तु, सब्बसम्पत्ति-सिद्धिया॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ञसम्पदं ।
सब्बे भूता अनुमोदन्तु, सब्बसम्पत्ति-सिद्धिया ॥
साधु ! साधु !! साधु !!!

पुण्यानुमोदनाको अर्थ

अहिले सम्म प्राप्त भएका, पुण्यको फल जति सञ्चित छन् ।
हाम्रा ज्ञातिहरू सबैमा, प्राप्त भई सुख लाभ गरून् ॥ (तीनपटक)
अहिले सम्म प्राप्त भएका, पुण्यको सम्पत्ति जे जति छन् ।
सम्पत्ति इच्छुक देवहरूले, सहर्ष अनुमोदन गरून् ॥
अहिले सम्म प्राप्त भएका, पुण्यको सम्पत्ति जे जति छन् ।
सम्पत्ति इच्छुक सत्वहरूले, सहर्ष अनुमोदन गरून् ॥
अहिले सम्म प्राप्त भएका, पुण्यको सम्पत्ति जे जति छन् ।
सम्पत्ति इच्छुक प्राणीमात्रले, सहर्ष अनुमोदन गरून् ॥

(ङ) भोजन गर्दा विचार गर्नुपर्ने

प्रज्ञाद्वारा योग्य हुने, गरी मनले विचार गरी ।
भोजन ब्यञ्जन पेय बस्तु, मैले सेवन गर्दछु ॥

न घमण्ड गर्न अनि, न खेल्न न त मात्तिन ।
न राम्रो बन्नुको निम्ति, खान्छु म नित्य भोजन ॥

बाँचुञ्जेल यो शरीर, ठिक्कले गर्न सञ्चय ।
पुराना रोग निको पार्न, नयाँ रोग न टाँसिन ॥

बह्मचर्य पुरा गर्दै, जीवन सार गराउन ।
जीवनयात्रा सरलसँग, स्वस्थसँग बिताउन ॥

यही उद्देश्यले खान्छु, पिउँछु भोजन गर्दछु ।
यही नित्य ध्यान गरी, शरीरलाई पाल्दछु ॥
नेपालमा अनुवादक : स्व. धर्मरत्न शाक्य "त्रिशुली

Downloaded from http://dhamma.digital/

९. म्यँ मुनाः

(क) त्रिरत्नया शरणय्

जगते धइतःगु रत्न मध्ये, परमोत्तमगु रत्न थ्व हे।
नुगः चक्कंका म्हुतुं थ्व धा, बुद्धं सरणं गच्छामि ॥
बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि॥

राग व द्वेष मोह फुका, सम्यक्सम्बुद्धत्व लाना।
विद्याचरणं युक्त जुया, सुगत व लोकया विज्ञ जुया ॥
लोकया अनुपम सारथी हाकनं, द्यो व मनुष्यया गुरू जुया ॥
भाग्यवानम्ह बुद्ध धका ; बुद्धया शरणे जिपिं वया ॥१॥
बुद्ध सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि॥

बाँलाक देशना जूगु हनं, थनया थन हे खंके फुगु ॥
पलख धका नं पीस्वाःगु, सो वा धका नं क्यने ज्यूगु ॥
निर्वाण पाखे तप्यंगु, विज्ञपिसं थःथम्हं हे।
विचार याःसा थ्वीकेफूगु, धर्मया शरणे जिपिं वया।
बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि॥

धर्मे अनुगम ज्वीसःपि, तप्यंगु मार्गे न्ह्यावःपिं।
निर्वाण हेतु मत्वःतुपिं, आदर गौरब तयेल्वःपिं।
आवाहन व सत्कार तथा, दान व दक्षिणा बी ल्वःपिं।
वन्दनीय व पुण्यक्षेत्रसम, संघया शरणे जिपिं वया॥
बुद्ध सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि,संघं सरणं गच्छामि॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

(ख) थःगु छुं मदु

जिगु जिगु धका हाला जुल, छंगु धैगु छु हे दत ।।धु।।

सिना वनेवं गन वन धन, सुना नं छुं नं ज्वना मवं ।
मां बौ दाजु किजा फुकं थन, सुं नं लिसें वःगु मखु ।।

धन सम्पत्तिया लोभ याना भ्मी, सीम्वाःपिंथें सना च्वना ।
आखिरे वने माल फुकं वाना, वने मफु सुं नं छुं हे ज्वना ।।

नापं ज्वना वनेगु जूसा, याये माल दान पुण्य थन ।
अले दइ छन्त छंगु धका, ज्वना वनेत पुण्य धन ।।

याये माल भाव भक्ति थन, बुद्धया शरणे वना ।
अन्तिम दिन थ्यनीगु बखते, कायम्हयाय् सकलें ख्वया च्वनी ।।

तर ख्वःसा हाःसां तोता वनीं, आखिरे यंके छुं हे मदु ।
या थन पुण्य साधना, बुद्धया शरणे वना ।।

(ग) सत्संगत

बारू ज्यू याकचा च्वनेगु, च्वनेमज्यू मूर्खतय् नापं ।।धु।।

पासाः माः थः स्वयां भिंम्ह, मदुसा थः समानम्ह ।
मदुसा बरू या धैर्य, याये मते तर मूर्खम्ह ।।

भिं ज्वी मखुगू ज्या तोति, छाय् धाःसा उकिया फलं ।
यायेमाली भोग ख्वया नं, पश्चाताप कया मनं ।।

वाय् दु सर्पया बीष, बिच्छेया न्हिपने बीष ।
भुजिंया बीष दु छ्यनय्, मूर्खया चिमिसँ प्वाः पतिं ।।

Downloaded from http://dhamma.digital/

(घ) बुद्ध-प्रार्थना

शास्ताया चरणे सदा मन तया, याना जि नं वन्दना।
दुःखीया छलपोल तार कर्ता, खंका वया सर्वदा ॥१॥

पासापिं सकलें मुना थन वया, धर्मैंगु इच्छा तया।
श्रद्धाया हृदयं सु-भाव मुनका, पूजा थनी वयाः ॥२॥

भो शास्ता ! करूणा तया व जिमित, शीलादि शिक्षा बिया।
याना ब्यूगु सदां थ्व जीवन-सुधा, भिंभिंगु मार्गे स्वका ॥

भाग्यया शुभ-मंगलादि कर्म, लय्लय् व ताया जुया।
रक्षा याये फूगु धर्म कर्म सकतां, सत्धर्म चित्ते थना ॥

(ङ) दश-पारमिता

दानया धर्म पूर्णगत बुद्ध।
दानबल अधिकं हितकर शास्ता।
दानया वर्णन सुखकर शब्द।
दानया पारमिता गुणपूर्ण ॥

शीलया धर्म पूर्णगत बुद्ध।
शीलबल अधिकं हितकर शास्ता।
शीलया वर्णन सुखकर शब्द।
शीलया पारमिता गुणपूर्ण ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

नैष्क्रम्यया धर्म पूर्णगत बुद्ध ।
नैष्क्रम्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।
नैष्क्रम्यया वर्णन सुखकर शब्द ।
नैष्क्रम्यया पारमिता गुणपूर्ण ॥

प्रज्ञाया धर्म पूर्णगत बुद्ध ।
प्रज्ञाबला अधिकं हितकर शास्ता ।
प्रज्ञाया वर्णन सुखकर शब्द।
प्रज्ञाया पारमिता गुणपूर्ण ॥

वीर्यया धर्म पूर्णगत बुद्ध ।
वीर्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।
वीर्यया वर्णन सुखकर शब्द ।
वीर्यया पारमिता गुणपूर्ण ॥

क्षान्तिया धर्म पूर्णगत बुद्ध ।
क्षान्तिबल अधिकं हितकर शास्ता।
क्षान्तिया वर्णन सुखकर शब्द ।
क्षान्तिया पारमिता गुणपूर्ण ॥

सत्यया धर्म पूर्णगत बुद्ध ।
सत्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।
सत्यया वर्णन सुखकर शब्द ।
सत्यया पारमिता गुणपूर्ण ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

अधिष्ठानया धर्म पूर्णगत बुद्ध।
अधिष्ठानबल अधिकं हितकर शास्ता।
अधिष्ठानया वर्णन सुखकर शब्द।
अधिष्ठानया पारमिता गुणपूर्ण ॥

मैत्रीया धर्म पूर्णगत बुद्ध।
मैत्रीबल अधिकं हितकर शास्ता।
मैत्रीया वर्णन सुखकर शब्द।
मैत्रीया पारमिता गुणपूर्ण ॥

उपेक्षाया धर्म पूर्णगत बुद्ध।
उपेक्षाबल अधिकं हितकर शास्ता।
उपेक्षाया वर्णन सुखकर शब्द।
उपेक्षाया पारमिता गुणपूर्ण ॥

(च) प्रार्थना

बुद्ध, धर्म, संघ बिना मेव, शरण मदु जिमित।
भव भय, दुःख फुकेत, पूजा जिमिसं याः वया ॥धु॥

पारमी फुकं पुरे याना, पञ्चमार जिते याना।
बुद्ध जूम्ह सर्वज्ञया, भावभक्ति याः वया ॥१॥

कोटि अनन्त बुद्धपिनि, बोधिबृक्षमुले च्वना।
गाथा उदान थ्व हे ब्वना, माक्व तप पूर्ण याना ॥२॥
अनेक जाते जन्म जुया, घोर घोर दुःख सिया।
माला जुया बारंबार, खंके मफु गृहकार ॥३॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

आः जिं खन हे कालिगर,तृष्णा निर्मूल याये धुन ।
मखु संसार चित्त आःजि, जुये धुन असंखत ॥४॥

सूर्य कोटि रश्मि बुम्ह, आकाशथें गुण बुम्ह ।
छको लोके हानं जन्म, ज्वी हे मखु थ्व अन्तिम ॥५॥

भक्त भीपिं सकल मुना, यायेनु पासा गुणगान ।
दुर्लभ थ्व नर जन्म, फुके मते व्यरथनं ॥६॥

(छ) कामना

त्रिरत्नयाके शरण वना भी, निर्वाण पदवी लायेमा याकनं ॥धु ॥

दानया पुण्यं लोभ मदयेमा, शीलया पुण्यं द्वेष मदयेमा ।
भावनाया जोरं मोह मदयेमा, दान शील भावना वृद्धि याये फयेमा ॥१॥

थ्व संसार धैगु दुःखयागु खानी, दुःख फुकेयात ज्वीमाल ज्ञानी ।
संसारचक्रं छुटे जुया वनेत, चतुरार्य सत्य खंका च्वने फयेमा ॥२॥

मिथ्यादृष्टिपिंगु सङ्गत मज्वीमा, सम्यकदृष्टि कुले जक जन्म ज्वीमा ।
न्हयाथाय् जन्म कायेमा न्हयागु जुनि ज्वीमा, बुद्धया धर्मे दृढ चित्त ज्वीमा ॥३॥

अन्धविश्वासे गुबलें मलायेमा, शुद्धगु मार्गे ब्वाँये वने फयेमा ।
न्हयाथाय् जन्म जूसां धर्म पासा फुकं, मिले चले ज्वीमा बाया च्वने म्वालेमा ॥४॥

अत्याचार वृद्धि जुया वैगु बखते, पापीपिंगु पुचले जन्म जुये म्वालेमा ।
थुम्ह हे बुद्धया शासन दुबले, शुद्धगु मार्ग व फल लाये फयेमा ॥५॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

मफुसा मैत्रेय बुद्ध जुयेवं, मनुष्य धायेका जन्म काये दयेमा ।
वसपोलयागु धर्म ज्वना भी, उगु हे जन्मे निर्वाण लायेमा ॥६॥

❄ ❄ ❄

१०. बिघ्नबाधा हटे जुइगु सूत्र

१. हेतुपच्चयो
२. आरम्मण-पच्चयो
३. अधिपति-पच्चयो
४. अनन्तर-पच्चयो
५. समनन्तर-पच्चयो
६. सहजात-पच्चयो
७. अञ्ञमञ्ञ-पच्चयो
८. निस्सय-पच्चयो
९. उपनिस्सय-पच्चयो
१०.पूरेजात-पच्चयो
११.पच्छाजात-पच्चयो
१२.आसेवन-पच्चयो
१३. कम्म-पच्चयो
१४. विपाक-पच्चयो
१५. आहार-पच्चयो
१६. इन्द्रिय-पच्चयो
१७. झान-पच्चयो
१८. मग्ग-पच्चयो
१९. सम्पयुत्त-पच्चयो
२०. विप्पयुत्त-पच्चयो
२१. अत्थि-पच्चयो
२२. नत्थि-पच्चयो
२३. विगत-पच्चयो
२४. अविगत-पच्चयो'ति ।

❄ ❄ ❄

११. अन्तराय विनाशक सम्बुद्धे गाथा

सम्बुद्धे अट्ठवीसञ्च-द्वादसञ्च सहस्सके ।
पञ्चसत-सहस्सानि-नमानि सिरसामहं ॥
(अप्पका वालुका गङ्गा-अनन्ता निब्बुता जिना ।)

Downloaded from http://dhamma.digital/

तेसं धम्मञ्च संघञ्च-आदरेन नमामहं ॥
नमक्कारानुभावेन- हता सब्बे उपद्दवा ।
अनेक अन्तरायापि-विनस्सन्तु असेसतो ॥

❄ ❄ ❄

अर्थ

दीपंकरादि नीच्याम्ह सम्यक्सम्बुद्धपिन्त, ब्रम्ह, देव आदि भिंनिद्वः सम्यक्सम्बुद्धपिन्त व न्यागु लाख संख्यादु'पिं सम्यक सम्बुद्धपिन्त नं जिं सर्वोत्तम अङ्ग शिरं नमस्कार याना च्वना । (गङ्गाय् च्वंगु फि बरू भतिचा जक जुइ; पञ्चमार जिन अनन्त तथागतपिं निर्वाण जुया बिज्याये धुंकल ।) वस्पोल अनन्त जिनपिं, न्यागू लाख भिंनिद्वः व नीच्याम्ह बुद्धपिनि मार्ग फल निर्वाण लिसे परियत्ति धर्मस्कन्ध समूह भिगू धर्मयात व ज्वः कथं प्यज्वः, च्याम्ह आर्य पुद्‌गल संघयात नं आदर गौरब पूर्वक जिं नमस्कार याना च्वना ।

नमस्कार याना च्वनागु प्रणाम चेतनाया आनुभाव प्रभावं जिं हनन याना, विनाश याना छ्वये धुंगु दक्व सम्पूर्ण उपद्रवत व अनेतने कथंया अन्तराय धाक्व हामा नापं ल्यं पुल्यं मदयेक ल्यहँथना समुच्छेद प्रहाणद्वारा चिल्लाय् मल्लाय् दना विनाश जुया वनेमाः ।

नेपालीमा अर्थ

दीपंकरादि २८ सम्यक्सम्बुद्धहरूलाई, ब्रम्ह, देव आदि १२ हजार सम्यक्सम्बुद्धहरूलाई र ५ लाख सम्यक्सम्बुद्धहरूलाई पनि मैले सर्वोत्तम अङ्ग शिरद्वारा नमस्कार गर्दछु ।

(गङ्गा नदीमा रहेका बालुवाहरू थोरै मात्र हुन सक्छन्, पञ्चमार जिन अनन्त तथागतहरू निर्वाण प्राप्त भइसकेका छन् ।) उहाँ अनन्त जिनहरू, ५ लाख १२ हजार २८ बुद्धहरूका मार्ग, फल,

Downloaded from http://dhamma.digital/

निर्वाण र परियत्ति धर्मस्कन्ध सहित १० प्रकारका धर्मलाई र ४ युगल ८ आर्य पुद्गल संघलाई पनि मैले आदर पूर्वक नमस्कार गर्दछु ।

नमस्कार गरेको प्रणाम चेतनाको आनुभाव प्रभावद्वारा मैलै हनन् गरी विनाश पारिसकेका सम्पूर्ण उपद्रवहरू र अनेकौं प्रकारको अन्तरायहरू जम्मै मूल जडसमेत बाकि नरहने गरी उखेलेर समुच्छेद प्रहाणद्वारा छिया छिया पारी विनाश भएर जाऊन् ।

❄ ❄ ❄

१२. आरती

नित्य याव आरती, बुद्ध भगवानया ॥धु॥

मैत्रीय स्वाँ लक्षा, शीलया सुगन्ध ।
धर्मया सिन्हः तया, स्मृतिया मतच्याका ॥

भक्तिया नैबद्य, ध्यानया जल ।
मनयागु भुइस, प्रज्ञाया ज्योति ॥

थुगु आरतिसं, ज्ञान विचारक ।
बोधित नरनारी निर्वाण लायी ॥

बुद्धया दासनं, धाल न्यव साधु ।
जय जय आरती गाये शाक्यमुनिया ॥

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

मेत्त सुत्त कथं मैत्री भावना

१. सत्त्व प्राणीपिं धाक्व सकलें; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं।
भय उपद्रव तापाना मदया; जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

२. ग्याये सः मसः सत्त्व सकलें; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं।
भय उपद्रव तापाना मदया; जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

३. खने दु मदु सत्त्व सकलें; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं ।
भय उपद्रव तापाना मदया; जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

४. तापाः सःति निथी सत्व सकलें; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं ।
भय उपद्रव तापाना मदया; जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

५. जन्म ज्वीमाः, म्वाः, सत्त्व सकलें; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं।
भय उपद्रव तापाना मदया; जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

६. ताहाः चीहाः मध्यस्थ सत्त्व सकलें; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं ।
भय उपद्रव तापाना मदया जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

७. तःधि चीधि मध्यस्थ सत्त्व सकलें ; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं ।
भय उपद्रव तापाना मदया; जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

८. ल्हंव गंसि मध्यस्थ सत्व सकलें; नित्य सुखी जुइमाः शरीर व मनं।
भय उपद्रव तापाना मदया; जुइमाः शान्त व स्वस्थ हनं ॥

९. परस्परय् जुइगु छल कपट; चिला मदया वने माल।

१०. परस्परय् खनिगु निक्ति पहः; चिला मदया वने माल।

११. परस्परय् दइगु दुःख कष्ट ; चिला मदया वने माल।

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

१३. परित्राण-सुत्र

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स"

(क) आवाहन सुत्तं

समन्ता चक्कवालेसु, अत्रागच्छन्तु देवता ।
सद्धम्मं मुनिराजस्स, सुणन्तु सग्गमोक्खदं ॥

धम्मस्सवन * कालो, अयं भद्दन्ता ! (स्वको) ।
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ॥

ये सन्ता सन्तचित्ता, तिसरण सरणा
एत्थ लोकन्तरे वा; भुम्मा भुम्मा च देवा,
गुणगणगहना, ब्यावटा सब्बकालं ।
एते आयन्तु देवा, वर-कनकमये
मेरूराजे वसन्तो; सन्तो सन्तोस हेतुं,
मुनिवर - वचनं सोतुमग्गं समग्गा ॥

सब्बेसु चक्कवालेसु, यक्खा देवा च ब्रह्मणो,
यं अम्हेहि कतं पुञ्ञं, सब्बसम्पत्तिसाधकं ।
सब्बे तं अनुमोदित्वा, समग्गा सासने रता,
पमादरहिता होन्तु, आरक्खासु विसेसतो ॥

सासनस्स च लोकस्स, वुडढी भवतु सब्बदा ।
सासनम्पि च लोकञ्च, देवा रक्खन्तु सब्बदा ॥

सद्धिं होन्तु सुखी सब्बे, परिवारेहि अत्तनो ।
अनीघा सुमना होन्तु, सह सब्बेहि ञातिभी ॥

* *परित्राण मात्र पढ्दा 'परित्तस्सवन' भन्ने ।*

Downloaded from http://dhamma.digital/

राजतो वा, चोरतो वा, मनुस्सतो वा, अमनुस्सतो वा, अग्गितो वा, उदकतो वा, पिसाचतो वा, खाणुकतो वा, कण्टकतो वा, नक्खत्ततो वा, जनपदरोगतो वा, असद्धम्मतो वा, असन्दिट्ठितो वा, असप्पुरिसतो वा, चण्ड हत्थि, अस्स, मिग, गोण, कुक्कुर, अहि, विच्छिका, मणिसप्प, दीपि, अच्छ, तरच्छ, सूकर, महिंस, यक्ख रक्खसादीहि नाना भयतो वा, नाना रोगतो वा, नाना उपद्दवतो वा आरक्खं गण्हन्तु ।

आवाहन सूत्रको अर्थ

उनी भगवान् अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धलाई नमस्कार ।

सम्पूर्ण चक्रवालमा बस्ने देवताहरू मुनिराज तथागतले देशना गर्नुभएको स्वर्ग र मोक्ष प्राप्त हुने सद्धर्म श्रवणको निम्ति यस ठाउँमा आएर सुन्न आउनुहोस् ।

उनी भगवान् अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धलाई नमस्कार ।

यस लोकान्तरमा शान्त भइरहेका शान्त चित्त भइरहेका त्रिशरण गइरहेका, भूमिमा रहेका, आकाशमा रहेका देवताहरू, फेरि सर्वदा लौकिक र लोकोत्तर गुण उपकार लाभगर्ने आशा लिएका देवताहरू उत्तम कनकमय सुवर्णले परिपूर्ण पर्वतराज वास गर्ने सज्जन देवताहरू सन्तुष्ट हेतु भइरहेका तथागतको उत्तम धर्मोपदेश सुन्नुको निम्ति सबै मिलेर आउनुहोस् । सम्पूर्ण चक्रवालमा रहेका देवताहरू, ब्रह्माहरू, यक्षहरू, सम्पूर्ण सम्पत्ति पूर्ण हुने हामीले गरेको यस पुण्यलाई अनुमोदन गरी सबै मिलेर यो शासनमा आनन्द मान्ने होऊन् । प्रमादरहित भई विशेष गरी रक्षा गर्नुहोस् ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

बुद्धशासनको र लोकको सधैं उन्नति वृद्धि होस्, शासनलाई र लोकलाई पनि सधैं देवताहरूले रक्षा गरून् । सम्पूर्ण सत्त्व प्राणीहरू आफ्नो परिवारसहित दुःख वेदनारहित र हर्षित उत्साहित होऊन् ।

राजभय, चोरभय, मनुष्यभय, अमनुष्यभय, आगोको भय, पानीको भय, पिशाचभय, नदीमा गाडेका बाँसका किलाको भय, काँढाको भय, नक्षत्रको भय, गाउँ गाउँमा हुने सरूवा रोगको भय, असद्धर्मको भय, मिथ्यादृष्टिको भय, असत्पुरूषहरूको भय, फेरि दुष्ट भइरहेका हाथी, घोडा, मृग, गोरू, कुकुर, कनसुत्लो, बिच्छे, फणधारी सर्प, चितुवा, भालु, सुंगूर, भैंसी, यक्ष र राक्षस आदिको कारणबाट हुने अनेक भय, रोग उपद्रवलाई नाश गरी रक्षा गर्ने कामलाई सबै देवताहरूले पूर्ण गरून् ।

❄ ❄ ❄

(ख) मंगल सुत्तं

यं मङ्गलं द्वावस हि, चिन्तयिंसु सदेवका ।
सोत्थानं नाधिगच्छन्ति, अट्ठतिंसञ्च मङ्गलं ॥

देसितं देवदेवेन, सब्बपाप-विनासनं ।
सब्बलोक-हितत्थाय, मङ्गलं तं भणाम हे ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

एवं मे सुतं-

एकं समयं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे। अथ खो अञ्ञतरा देवता अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णा केवलकप्पं जेतवनं ओभासेत्वा येन भगवा तेनुपसंकमि। उपसकमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकमन्तं अट्ठासि। एकमन्तं ठिता खो सा देवता भगवन्तं गाथाय अज्झभासि-

बहू देवा मनुस्सा च, मङ्गलानि अचिन्तयुं।
आकंखमाना सोत्थानं, ब्रूहि मङ्गलमुत्तमं ॥१॥

असेवना च बालानं, पण्डितानञ्च सेवना।
पूजा च पूजनेय्यानं, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥२॥

पतिरूपदेसवासो च, पुब्बे च कतपुञ्ञता।
अत्त-सम्मा-पणिधि च, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥३॥

बाहुसच्चञ्च सिप्पञ्च, विनयो च सुसिक्खितो।
सुभासिता च या वाचा, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥४॥

मातापितुउपट्ठानं, पुत्तदारस्स सङ्गहो।
अनाकुला च कम्मन्ता, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥५॥

दानञ्च धम्मचरिया च, ञातकानं च सङ्गहो।
अनवज्जानि कम्मानि, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥६॥

आरती विरती पापा, मज्ज-पाना च संयमो।
अप्पमादो च धम्मेसु, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥७॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

गारवो च निवातो च, सन्तुट्ठि च कतञ्ञुता ।
कालेन धम्मसवनं, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥८॥

खन्ती च सोवचस्सता, समणानञ्च दस्सनं ।
कालेन धम्मसाकच्छा, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥९॥

तपो च ब्रह्मचरियञ्च, अरियसच्चान दस्सनं ।
निब्बान-सच्छिकिरिया च, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥१०॥

फुट्ठस्स लोकधम्मेहि, चित्तं यस्स न कम्पति ।
असोकं विरजं खेमं, एतं मङ्गलमुत्तमं ॥११॥

एतादिसानि कत्वान, सब्बत्थ-मपराजिता ।
सब्बत्थ सोत्थिं गच्छन्ति तं तेसं मङ्गलमुत्तमं ॥१२॥

मङ्गलसुत्तं निट्ठितं

❄ ❄ ❄

मङ्गल सूत्रको अर्थ

जुन मङ्गलका निम्ति देवता र मनुष्यहरूको कल्याणको चिन्तन गरी १२ वर्षसम्म छलफल गरेर पनि पत्ता लगाउन सकेनन् । त्यसबेला सम्पूर्ण पाप नाश हुने ३८ मङ्गल विधानलाई देवाधिदेव भगवान बुद्धले देशना गर्नुभयो । सोही मङ्गल सबै लोकको हितको निम्ति भन्दछु ।

यस्तो मैले सुनेको छु :-

एक समय भगवान श्रावस्तीमा अनाथपिण्डिक महाजनले बनाएको जेतवनाराममा विहार गर्नुभएको थियो । त्यसबेला एक

Downloaded from http://dhamma.digital/

देवता रातको द्वितीय प्रहरमा तेजले सारा जेतवन उज्यालो तुल्याई जहाँ भगवान् हुनुहुन्थ्यो, त्यहाँ आएर भगवान्लाई अभिवादन गरी एकातिर उभिए । एकातिर उभिएका उनी देवताले भगवानसँग गाथाद्वारा सोधे -

कल्याणको आकांक्षा लिएर धेरै देवताहरू र मनुष्यहरूले मंगलको विषयमा विचार गरिसके । अब कृपया तपाईले उत्तम मंगल बताउनुहोस् ॥१॥

भगवान् भन्नुहुन्छ :- मूर्खहरूको सङ्गत नगर्नु, पण्डितहरूको सङ्गत गर्नु र पूज्यहरूको पूजा गर्नु - यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥२॥

अनुकूल स्थानमा बास गर्नु, पूर्वजन्मको पुण्य लाभी हुनु र आफूलाई सम्यक् मार्गमा लगाउनु - यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥३॥

बहुश्रुत हुनु, शिल्प सिक्नु, विनयी (नरमी) हुनु, सुशिक्षित हुनु, सुभाषण-मीठो वचन बोल्नु - यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥४॥

माता पिताको सेवा गर्नु, पुत्र स्त्रीहरूको पालन पोषण गर्नु, आकुल नहुने काम गर्नु - यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥५॥

दान दिनु, धर्माचरण गर्नु, दाजुभाई बन्धुहरूको संग्रह गर्नु, र निर्दोष (दोषरहित) काम गर्नु - यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥६॥

काय वाक् चित्तद्वारा पापलाई त्यागनु, मद्यपान नगर्नु र धार्मिक कार्यहरूमा अप्रमादी तथा होशियारी हुनु- यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥७॥

गौरव गर्नु, नम्र स्वभाव हुनु, सन्तुष्ट हुनु, कृतज्ञ हुनु र बेलाबखतमा धर्मको श्रवण गर्नु - यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥८॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

सहनशील हुनु, आज्ञाकारी हुनु, श्रमणहरूको दर्शन गर्नु र बेला बखतमा धर्मको छलफल गर्नु - यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥९॥

तपस्या गर्नु, बह्मचर्यको पालन गर्नु, आर्यसत्य धर्मको बोध गर्नु, निर्वाणलाई साक्षात्कार गर्नु, यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥१०॥

लाभ, अलाभ, यश, अयश, निन्दा, प्रशंसा, सुख र दुःख यी आठ प्रकारको लोकधर्मबाट चित्त कम्प नहुनु, शोकरहित हुनु, राग द्वेष मोहरूपी रज नहुनु र निर्भय हुनु- यी उत्तम मङ्गल हुन् ॥११॥

यस प्रकारको कर्म गरेर सबै ठाउँमा अपराजित (नहार्ने) भएर (मानिसहरू) कल्याण प्राप्त गर्छन् - त्यस्तै उनीहरू (देव-मनुष्यहरू) को निम्ति पनि उत्तम मंगल हुन् ॥१२॥

मङ्गल सूत्र समाप्त

❄ ❄ ❄

Dhamma.Digital

(ग) रतन सुत्तं

पणिधानतो पट्ठाय तथागतस्स दसपारमियो, दस उपपारमियो, दस परमत्थ-पारमियो'ति । समत्तिंस पारमियो पञ्च महापरिच्चागे लोकत्थ-चरियं ञातत्थचरियं बुद्धत्थचरियं'ति । तिस्सो चरियायो पच्छिमभवे गब्भवोक्कयन्तिं जातिं, अभिनिक्खमनं पधान-चरियं बोधिपल्लङ्के मारविजयं सब्बञ्ञुतञ्ञाणप्पटिवेधं

Downloaded from http://dhamma.digital/

धम्मचक्कप्पवत्तनं, नव लोकुत्तरधम्मे'ति । सब्बेपिमे बुद्धगुणे आवज्जेत्वा वेसालिया तीसु पाकारन्तरेसु तियामरत्तिं परित्तं करोन्तो आयस्मा आनन्दत्थेरो विय कारुञ्ञचित्तं उपट्ठपेत्वा ।

कोटीसतसहस्सेसु, चक्कवालेसु देवता ।
यस्साणं पटिग्गण्हन्ति, यञ्च वेसालिया पुरे ॥

रोगा-मनुस्स-दुब्भिक्ख, सम्भूतं तिविधं भयं ।
खिप्पमन्तरधापेसि, परित्तं तं भणाम हे ॥

यानीध भूतानि समागतानि,
भुम्मानि वा यानिव अन्तलिक्खे ।
सब्बे'व भूता सुमना भवन्तु,
अथोपि सक्कच्च सुणन्तु भासितं ॥१॥

तस्मा हि भूता निसामेथ सब्बे,
मेत्तं करोथ मानुसिया पजाय ।
दिवा च रत्तो च हरन्ति ये बलिं,
तस्मा हि ने रक्खथ अप्पमत्ता ॥२॥

यंकिञ्चि वित्तं इध वा हुरं वा,
सग्गेसु वायं रतनं पणीतं ।
न नो समं अत्थि तथागतेन,
इदम्पि बुद्धे रतनं पणीतं ।
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥३॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

खयं विरागं अमतं पणीतं,
यदज्झगा सक्यमुनी समाहितो ।
न तेन धम्मेन समत्थि किञ्चि,
इदम्पि धम्मे रतनं पणीतं
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥४॥

यं बुद्धसेट्ठो परिवण्णयी सुचिं,
समाधि मानन्तरिकञ्ञमाहु ।
समाधिना तेन समो न विज्जति,
इदम्पि धम्मे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥५॥

ये पुग्गला अट्ठसतं पसत्था,
चत्तारि एतानि युगानि होन्ति ।
ते दक्खिणेय्या सुगतस्स सावका,
एतेसु दिन्नानि महप्फलानि ।
इदम्पि संघे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥६॥

ये सुप्पयुत्ता मनसा दल्हेन ,
निक्कामिनो गोतमसासनम्हि ।
ते पत्तिपत्ता अमतं विगय्ह,
लद्धामुधा निब्बुतिं भुञ्जमाना ।
इदम्पि संघे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥७॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

यथिन्दखीलो पठविं सितो सिया,
चतुब्भि वातेहि असम्पकम्पियो।
तथूपमं सप्पुरिसं वदामि,
यो अरियसच्चानि अवेच्च पस्सति।
इदम्पि संघे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥८॥

ये अरिय-सच्चानि विभावयन्ति,
गम्भीरपञ्ञेन सुदेसितानि।
किञ्चापि ते होन्ति भुसप्पमत्ता,
न ते भवं अट्ठमं आदियन्ति,
इदम्पि संघे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥९॥

सहावस्स दस्सनसम्पदाय,
तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति।
सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छितञ्च,
सीलब्बतं वापि यदत्थि किञ्चि।
चतूह - पायेहि च विप्पमुत्तो,
छच्चाभिठानानि अभब्बकातुं।
इदम्पि संघे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥१०॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

किञ्चापि सो कम्मं करोति पापकं,
कायेन वाचा उद चेतसा वा ।
अभब्बो सो तस्स पटिच्छादाय,
अभब्बता दिट्ठपदस्स वुत्ता ।
इदम्पि संघे रतनं पणीतं
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥११॥

वनप्पगुम्बे यथा फुस्सितग्गे,
गिम्हानमासे पठमस्मिं गिम्हे ।
तथूपमं धम्मवरं अदेसयि,
निब्बानगामिं परमं हिताय ।
इदम्पि बुद्धे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥१२॥

वरो वरञ्ञू वरदो वराहरो,
अनुत्तरो धम्मवरं अदेसयि ।
इदम्पि बुद्धे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥१३॥

खीणं पुराणं नवं नत्थि सम्भवं,
विरत्तचित्ता यतिके भवस्मिं ।
ते खीणबीजा अविरूल्हिच्छन्दा,
निब्बन्ति धीरा यथायं पदीपो ।
इदम्पि संघे रतनं पणीतं,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥१४॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

यानीध भूतानि समागतानि,
भुम्मानि वा यानिव अन्तलिक्खे ।
तथागतं देवमनुस्सपूजितं,
बुद्धं नमस्साम सुवत्थि होतु ॥१५॥

यानीध भूतानि समागतानि,
भुम्मानि वा यानिव अन्तलिक्खे ।
तथागतं देवमनुस्सपूजितं,
धम्मं नमस्साम सुवत्थि होतु ॥१६॥

यानीध भूतानि समागतानि,
भुम्मानि वा यानिव अन्तलिक्खे ।
तथागतं देवमनुस्सपूजितं,
संघं नमस्साम सुवत्थि होतु ॥१७॥

रतन सुत्तं निट्ठितं

❄ ❄ ❄

रतन सूत्रको अर्थ

हे सत्पुरूषगण, उनी भगवान् बुद्धले सुमेध तपस्वीको जन्ममा दीपंकर तथागतसमक्ष बुद्धत्व प्रार्थना गरेदेखि आरम्भ गरेर तथागतको दश पारमिता, दश उपपारमिता, दश परमार्थ-पारमिता जम्मा गरी तीस पारमिता पूर्ण गरी पाँच महात्याग गरी लोकार्थ चर्य्या, ज्ञातीहरूलाई गर्नुपर्ने ज्ञात्यार्थ चर्य्या, र बुद्धार्थ चर्य्या, यी तीन चर्य्या पूर्णगरी बुद्ध हुने पछिल्लो जन्ममा माताको गर्भमा

Downloaded from http://dhamma.digital/

प्रवेश, जन्म, महाभिनिष्क्रमण, कठोर तपस्या, बोधिबृक्षको मूलमा मार विजय, सर्वज्ञताज्ञान लाभ, धर्मचक्र प्रर्वतन र नव लोकोत्तर-धर्म प्रचार इत्यादि सबै प्रकारको भगवान् बुद्धको गुण स्मरण गरी वैशाली नगरको सबै तीन तह भएका प्राकार पर्खालका बीचमा रातको तीन याम (प्रहर) भर परित्राण पाठ गर्ने आयुष्मान आनन्द स्थविरको जस्तै करूणापूर्ण चित्त लिएर ।

जुन रतन-सुत्त परित्राणको ऋद्धि प्रभाव आणा आदेशलाई सय हजार कोटि चक्रवालका देवब्रम्हारूद्वारा पालना भएको तथा जसको दुःख र भय चाँडै नै हटेर गएको थियो । हामी पनि त्यस परित्राणलाई पाठ गर्दछौं । (पाठ गरौं) ।

यस बखतमा यस पृथ्वीमा वा अन्तरिक्षमा जति पनि भूत (अमनुष्य देवता)हरू उपस्थित छन्, उनीहरू सबैको चित्त प्रसन्न होऊन् र म तथागतको यस उपदेशलाई ध्यानपूर्वक सुनून् । ॥१॥

सबै भूत (अमनुष्य देवता) हरू म तथागतले उपदेश सुन्नको निमित्त प्रेरणा लिएर आइसकेकाले तिमीहरूले कान दिई ध्यान पुऱ्याएर दत्तचित्तले सुन्नुपऱ्यो । तिमीहरू सबैले ती मनुष्य मात्र प्रति दत्तचित्त भएर मैत्री राख्नुपर्छ र अप्रमादी बनेर उनीहरूको रक्षा गर्नुपर्छ जसले रातदिन तिमीहरूसमक्ष पूजनीय वस्तुहरूद्वारा पूजा गर्दछन् ॥२॥

यस मनुष्य लोकमा र नाग गरूडादि परलोकमा जे जति सम्पत्ति छन्, फेरि देवलोक ब्रम्हलोकमा जुन प्रणीत रत्न छन्, ती कुनै रत्न पनि तथागत बुद्धरत्न समान श्रेष्ठ छैनन् । बुद्धमा यही उत्तम रत्नत्व छन्, यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥३॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

आर्यमार्ग समाधिद्वारा समाहित चित्त शाक्य कुलोत्पन्न शाक्यमुनिले वासना क्लेशलाई क्षीण गरेर विराग अमृत रूप निर्वाणधर्म प्राप्त गर्नुभयो । त्यस धर्मको जोडा अरू कुनै धर्म छैन । धर्ममा यही उत्तम रत्नत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥४॥

श्रेष्ठोत्तम बुद्धले क्लेशरहित भई अति परिशुद्ध जुन आर्यमार्ग समाधिलाई विभिन्न प्रकारले उल्लेख गरी प्रशंसा गर्नुभएको छ । त्यस आर्यमार्ग समाधिलाई नै आफ्नो अनन्तरमा तुरून्त फल दिनसक्ने आनन्तरिक समाधि भनी सबै तथागत बुद्धहरूले आज्ञा गरेका थिए । त्यस आर्यमार्ग समाधि समान अर्को कुनै समाधि छँदै छैन । धर्ममा यही उत्तम रत्नत्व छन् । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥५॥

बुद्धादि सत्पुरूषहरूद्वारा प्रकाशित जो ती आठ आर्यपुद्‌गलहरू छन्, ती आर्यपुद्‌गलहरू मार्ग फलद्वय समानरूपले जोड्दा चार जोडा हुन्छन् । तथागत सुगतका शिष्य श्रावक ती आर्यपुद्‌गलहरू असल दान सही दान ग्रहणगर्न योग्य दक्षिणेय्यहरू हुनुहुन्छन् । ती आर्यपुद्‌गलहरू प्रति दिइने दान प्रदानहरू महान फलदायी हुन्छन् । आर्यश्रावक संघमा यही उत्तम रत्नत्व छन् । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥६॥

दृढ स्थिर समाधिद्वारा प्रबलरूपले उद्योग एवं अभ्यास गरी गौतम तथागतको शासनमा क्लेशबाट उन्मुक्त भइसकेका अरहन्त आर्यहरू निर्वाण धातुमा आलम्बन ग्रहण गरी पुगिसक्नु भएपछि एक कौडी पनि व्यय गर्न नपर्ने गरी सजिलैसित लाभ गरेर फलसमापत्ति शान्तधातु रस सेवन गरेर अरहत्तफलमा पुगिसक्नु

भएका छन् । अरहन्त संघमा यही उत्तम रत्नत्व छ । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस्॥७॥

पृथ्वीमा धसेर स्थिर रहेको अति वृढ इन्द्रकील (स्तम्भ) लाई चारै दिशाबाट आउने हुरी बतासले चलमलाउन कम्प गर्न नसक्ने जस्तै जो त्यो स्रोतापन्न सत्पुरूषले आर्यसत्यलाई मार्गज्ञानले घुसेर जान्ने बुझ्ने गरिराखेको छ, त्यस स्रोतापन्न सत्पुरूषलाई त्यस इन्द्रकील स्तम्भ समान व्यक्तिको रूपमा म तथागतले भन्दछु । यो पनि संघमा रहेको प्रणीत रत्नत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥८॥

गम्भीर प्रज्ञावान् हुनुभएका तथागतले सर्वोत्तमरूपमा उपदेशित आर्यसत्यलाई मार्गज्ञानद्वारा बोध गरी प्रकटरूपले जानिराख्नुभएका सत्तक्खत्तपरम स्रोतापन्न पुद्गलहरूमा सुख ऐश्वर्यद्वारा मस्त भई तिब्ररूपले प्रमादी भइरहेता पनि आठौं जन्म ग्रहण गर्ने स्वभाव हुँदैन । यो पनि संघमा रहेको प्रणीत रत्नत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥९॥

स्रोतापन्न पवित्र पुद्गलले स्रोतापत्ति मार्गज्ञानद्वारा सम्पन्न भइसकेपछि तुरून्तै सत्कायदृष्टि, विचिकित्सा र शीलब्रत तीन धर्महरू सँगसँगै केही क्लेशहरूलाई पूर्णतः हटाइसकेको हुन्छ । त्यो स्रोतापन्न पवित्र व्यक्ति चार अपायबाट पनि प्रमुक्त भइसकेको हुन्छ । अभिठान नामक हीन स्थूल कारण समूह दोष कर्म पनि गर्न अयोग्य भइसकेको हुन्छ । यो पनि स्रोतापन्न संघमा रहेको प्रणीत रत्नत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥१०॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

स्रोतापन्न व्यक्तिले शरीर, वचन र मनले नराम्रो पापकर्म केही गरेर उल्लघंन गरिएको छ भने पनि त्यस व्यक्तिले त्यस पापकर्मलाई लुकाएर राख्न सक्तैन । मार्गज्ञानद्वारा निर्वाण देखिसकेको आर्य स्रोतापन्न आफुले गरेको पापकर्म लुकाइराख्न अयोग्य भइसकेको कुरा तथागतले आज्ञा गर्नुभएको छ । यो पनि स्रोतापन्न संघमा रहेको प्रणीत रत्नत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् । ॥११॥

गृष्म ऋतु मध्ये त्यस ऋतुको अघिल्लो भाग चैत महिनामा राम्ररी फुल फुलिरहेको शाखा प्रशाखाहरूले पूर्णतः ढाकिएको घनाजंगल शोभायमान हुनेजस्तै शब्द र अर्थले सम्पन्न भई त्यस घनाजंगल समान भएको निर्वाण प्राप्ति कारण उत्तम उपदेश पिटकलाई सर्वोत्तम निर्वाणधातु हित र अर्थको निमित्त तथागतले देशना गरिराखिसक्नुभएको छ । यो पनि बुद्धमा रहेको प्रणीत रत्नत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥१२॥

उत्तम मनोवृत्ति भएको भई धेरैजसो देवमनुष्यहरूद्वारा कामना गर्न योग्य भई पवित्र पुद्गल हुनुभएको, सर्वोत्तम निर्वाणलाई जानी बुझी उत्तम धर्मलाई प्रदान गर्न जान्नुभएको, पुरानो आचरण क्रम उत्तम मार्गलाई ल्याउन सक्नुभएको सर्वोत्तम तथागतले नानाविध धर्मदेशना गरिसक्नुभएको छ । यो पनि बुद्धमा रहेको प्रणीत रत्नत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥१३॥

अरहन्त उत्तम आर्यहरूमा पहिलेको पुरानो अतीतकर्म पनि क्षीण भइसक्यो । उत्पन्न हुने नयाँ कर्म पनि अभाव भइसक्यो,

पछि उत्पन्न हुनसक्ने नयाँ जन्ममा आशक्त हुने चित्त पनि सकिसक्यो । उहाँ अरहन्त उत्तमआर्यहरू प्रतिसन्धि बीज पनि क्षीण भएका भइसके । निरन्तर नयाँ जन्म उत्पन्न हुनु वृद्धि हुनु प्रतिको आसक्ति छन्द पनि नरहेका भइसके । उहाँ अरहन्त प्रज्ञावान् धीरहरू तेलको बत्ति शान्त भएर जानेजस्तै संसारचक्र घुमिरहने श्रृंखला टुटी निरोध र शान्त भइसके । यो पनि अरहन्त संघमा रहेको प्रणीत रत्नतत्व हो । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ॥१४॥

यस बखतमा यस पृथ्वीमा वा अन्तरीक्षमा जति पनि देवताहरू समागम भइरहेका छन्, ती सबै हामी देवताहरूले देव मनुष्य सबैद्वारा गौरब र पूजा गर्न योग्य हुनुभएको तथागत कहलाइएको भगवान् बुद्धलाई (धर्मलाई र संघलाई) नमस्कार गर्दछौं । यो सत्य वचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ।

❄ ❄ ❄

(घ) मेत्तसुत्त

यस्सानुभावतो यक्खा, नेव दस्सेन्ति भीसनं ।
यम्हि चेवानुयुञ्जन्तो, रत्तिं दिवमतन्दितो ॥
सुखं सुपति सुत्तो च, पापं किञ्चि न पस्सति ।
एवमादि गुणूपेतं, परित्तं तं भणाम हे ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

करणीयमत्थकुसलेन,
यन्त सन्तं पदं अभिसमेच्च ।
सक्को उजू च सुहुजू च,
सुवचो चस्स मुदु अनतिमानि ॥१॥

सन्तुस्सको च सुभरो च,
अप्पकिच्चो च सल्लहुकवुत्ति ।
सन्तिन्द्रियो च निपको च,
अप्पगब्भो कुलेसु अननुगिद्धो ॥२॥

न च खुद्दमाचरे किञ्चि,
येन विञ्ञू परे उपवदेय्युं ।
सुखिनो वा खेमिनो होन्तु,
सब्बे सत्ता भवन्तु सुखीतत्ता ॥३॥

ये केचि पाण भूतत्थि,
तसा वा थावरा वा अनवसेसा ।
दीघा वा येव महन्ता,
मज्झिमा रस्सका अणुकथूला ॥४॥

दिट्ठा वा ये व अदिट्ठा,
ये च दूरे वसन्ति अविदूरे ।
भूता वा सम्भवेसी वा,
सब्बे सत्ता भवन्तु सुखितत्ता ॥५॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

न परो परं निकुब्बेथ,
नातिमञ्ञेथ कत्थचि न कञ्चि।
ब्यारोसना पटिघसञ्ञा,
नाञ्ञमञ्ञस्स दुक्खमिच्छेय्य ॥६॥

माता यथा नियं पुत्तं,
आयुसा एक पुत्तमनुरक्खे।
एवम्पि सब्बभूतेसु,
मानसं भावये अपरिमाणं ॥७॥

मेत्तञ्च सब्बलोकस्मिं,
मानसं भावये अपरिमाणं।
उद्धं अधो च तिरियञ्च,
असम्बाधं अवेर मसपत्तं ॥८॥

तिट्ठं चरं निसिन्नो वा,
सयानो व यावतास्स विगतमिद्धो।
एतं सतिं अधिट्ठेय्य।
ब्रह्ममेतं विहार मिधमाहु ॥९॥

दिट्ठिञ्च अनुपगम्म,
सीलवा दस्सनेन सम्पन्नो।
कामेसु विनेय्य गेधं,
न हि जातु गब्भसेय्यं पुनरेती'ति ॥१०॥

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

मेत्तसुत्तको अर्थ

हे सत्पुरूषहरू, मैत्रीसूत्र परित्राणको आनुभावद्वारा धेरै देव-यक्षहरूले भयंकर आलम्बन देखाउन सकेका छैनन् । त्यस मैत्रीसूत्र परित्राणमा रातोदिन निरन्तर अटूट रूपमा लागी उद्योग र अभ्यास गरिरहने व्यक्तिले सुखपूर्वक सयन गर्न पाउँने छ, निदाउँनसक्ने छ । निदाइ-रहँदा दु:स्वप्न देख्नुपर्ने छैन । इत्यादि गुणानिशंसले परिपूर्ण यस मैत्रीसूत्र परित्राण पाठ गरौं ।

शान्त शीतल निर्वाणलाई प्रतिवेध गरी जान्न बुझ्न चाहने अर्थ र हितमा दक्षता भएको व्यक्तिले आचरणीय त्रिविध शिक्षा आचरणहरूको आचरण गर्नुपर्दछ । त्यो व्यक्ति समर्थ भएको हुनुपर्छ, सीधा सादा ऋजु भएको हुनुपर्छ, अति नै ऋजु भएको हुनुपर्छ, अनुशासन ऋजु भएको हुनुपर्छ, मृदु कोमल स्वभाव भएको, निराभिमानी, सन्तोषी, भरण पोषण गर्न सजिलो, अल्पकृत्य, सरलवृत्ति भएको, शान्त दान्त इन्द्रिय सम्पन्न, परिपक्व, जंगली असभ्य स्वभाव नभएको र कुल गृहस्थी प्रति ममता र आसक्ति नभएको हुनुपर्छ ।

धेरै अन्य प्रज्ञावान्हरूले निन्दा र उपहास गरिने दुश्चरित्र कर्म जतिसुकै सानो भए पनि गर्नुहुँदैन । सत्त्वहरू शारीरिक सुख भएको होऊन्, भय उपद्रव दूर भई शान्त शीतल रमणीय होऊन्, मानसिक सुख भएकाहरू पनि होऊन् ।

सबै त्रसित हुने पृथग्जन शैक्ष्यहरू, त्रसित नहुने अरहन्त पुद्गलहरू, लामा शरीर भएका सत्त्वहरू, स्थूल मध्यस्थ सानो शरीर भएका सत्त्वहरू, दूरस्थ वा समीपस्थ सत्त्वहरू, पछि

Downloaded from http://dhamma.digital/

उत्पन्न नहुने, उत्पन्न भइसकेका, उत्पन्न भइरहेका अरहन्तहरू, भविष्यमा नयाँ जन्म लिनुपर्ने शैक्ष पृथग्जनहरू, संसारमा भएका यी सबै सत्त्वहरूको शरीरले र मनले दुबै सुखी होऊन् ।

एउटाले अर्कालाई छलकपट नगर्नु, जुनसुकै क्षेत्रमा भए पनि कसैलाई अपमान र अवहेलना नगर्नु, शरीर र वचनद्वारा कष्ट पुऱ्याई सास्ति नगर्नु र द्वेष-चित्तले परस्पर एउटाले अर्कोलाई दुःख दिने इच्छा नगर्नु ।

जन्म दातृ आमाले आफ्नो औरसपुत्र एकलौटो छोरोको प्राणको बाजि राखेर समेत सदैव रक्षा गरिरहनेजस्तै नै सम्पूर्ण सत्त्वहरूप्रति प्रमाणरहित भएको मैत्री-चित्तको भाविता र वृद्धि गर्नुपर्छ ।

उभिरहँदा , बसिरहँदा वा पल्टिरहँदा जबसम्म जागा रहिरहन्छ , तबसम्म मैत्री ध्यान स्मृतिलाई दृढताका साथ धारण एवं अधिष्ठान गर्नुपर्छ । यो बुद्धशासनमा यस मैत्री ध्यान स्मृतिद्वारा बास गरिरहनुलाई ब्रम्हविहार (प्रणीत श्रेष्ठ विहार) भनी तथागतहरूले आज्ञा गरिराखिसक्नुभएका छन् ।

त्यस मैत्री ध्यान प्राप्त गरिसक्नुभएको योगीले आत्मदृष्टि उपादान नरहने गरी लोकुत्तर शील सम्पन्न स्रोतापत्ति-मार्गज्ञानयुक्त भई वस्तु आलम्बन कामगुणमा क्लेशद्वारा आसक्त हुनुलाई बिल्कुल हटाइसकेर निस्सन्देह फेरि एकबार प्रतिसन्धि हुन नपर्ने भएको हुन्छ ।

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

(ङ) बोज्झंग सुत्तं

संसारे संसरन्तानं, सब्बदुक्खविनासने ।
सत्तधम्मे च बोज्झङ्गे, मारसेना पमद्दने ॥
बुज्झित्वा येचिमे सत्ता, तिभवा मुत्तकुत्तमा ।
अजातिमजरा ब्याधिं, अमतं निब्भयं गता ॥
एवमादि-गुणूपेतं, अनेक गुणसङ्गहं ।
ओसधञ्च इमं मन्तं, बोज्झङ्गञ्च भणाम हे ।

बोज्झङ्गो सतिसंखातो, धम्मानं विचयो तथा ।
वीरियं पीति पस्सद्धि, बोज्झङ्गा च तथापरे ॥१॥

समाधुपेक्खा बोज्झङ्गा, सत्तेते सब्बदस्सिना ।
मुनिना सम्मदक्खाता, भाविता बहुलिकता ॥२॥

संवत्तन्ति अभिञ्ञाय, निब्बानाय च बोधिया ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि ते होतु सब्बदा ॥३॥

एकस्मिं समये नाथो, मोग्गल्लानञ्च कस्सपं ।
गिलाने दुक्खिते दिस्वा, बोज्झङ्गे सत्तदेसयि ॥४॥

ते च तं अभिनन्दित्वा, रोगा मुच्चिंसु तंखणे ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि ते होतु सब्बदा ॥५॥

एकदा धम्मराजापि, गेलञ्ञेनाभिपीलितो ।
चुन्दत्थेरेन तं येव, भणापेत्वान सादरं ॥६॥

सम्मोदित्वान आबाधा, तम्हा वुट्ठासि ठानसो ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि ते होतु सब्बदा ॥७॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

पहीना ते च आबाधा, तिण्णनम्पि महेसिनं ।
मग्गाहता किसेसाव, पत्तानुपत्तिधम्मतं ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि ते होतु सब्बदा ॥८॥

❄ ❄ ❄

बोज्भंग - सूत्रको अर्थ

हे सत्पुरूषहरू, संसारमा घुमिरहेका सत्त्वप्राणीहरूको सम्पूर्ण बु:खलाई विनाश गराउने, मारसैन्य संगठनहरूलाई प्रमर्दन एवं नष्ट भ्रष्ट गर्नसक्ने, बोज्भंग नामक जुन सात धर्महरूको अवबोधको कारणले उत्तम यी सत्त्वहरू प्रतिसन्धि रहन नपर्ने, जीर्ण हुनु नपर्ने, ब्याधि मरणमुक्त निर्भय निर्वाणमा पुगिसके ।

इत्यादि गुणयुक्त अनेकगुण संचित रोग निको पार्ने विषयमा औषधीसमान, अन्तराय निवारणमा मन्त्रसमान रहेको यस बोध्यंग-सूत्र परित्राणलाई हामीले पाठ गरौं ।

सम्पूर्ण धर्म बुझ्नुभएको तथागतद्वारा उपदेश स्मृति, धर्मविचय, वीर्य, प्रीति, प्रश्रब्धि, समाधि र उपेक्षा यी सात बोध्यंग धर्महरूलाई अभ्यास र वृद्धि गरिएको खण्डमा चारसत्य बोध गर्न, निर्वाण लाभ गर्न र मार्ग फल प्राप्त गर्नको निमित्त लाभकारी हुन्छ ।

एक समय भगवान् बुद्धले मौद्गल्यायन स्थविर र कश्यप स्थविर बिरामी भई दु:खित भइरहेको देख्नुभएर सप्त बोध्यंगको उपदेश गर्नुभयो ।

ती स्थविरहरूले पनि त्यस सप्त बोध्यंग उपदेशलाई हर्षोल्लास पूर्वक ग्रहण गरी तत्क्षण रोगबाट मुक्त हुनपुगे । यस सत्यवचनको कारणले तिमीहरूलाई सदैव सुखी स्वस्ति होऊन् ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

एक समय धर्मराज तथागत पनि रोग वेदनाले ग्रस्त भइरहनु भएको बेलामा चुन्द स्थविरद्वारा त्यही बोध्यंग धर्मलाई आदर गौरबपूर्वक पाठ गराउन लगाई प्रमुदित हुनुभएकोले त्यही क्षणमै त्यस रोगबाट उठ्नुभयो। यस सत्यवचनको कारणले तिमीहरूलाई सदैव सुखी स्वस्ति होऊन्।

आर्यमार्ग धर्मद्वारा हटाई नाश गरिराख्नुभइसकेका क्लेशहरू फेरि दोहोऱ्याएर उत्पन्न नहुने भइसके जस्तै तीन महर्षिहरूको (तथागत, आयुष्मान महाकश्यप र आयुष्मान महामौद्गल्यायनहरूको) बोध्यंग धर्मद्वारा हटाइसकेका ती रोगहरू पनि पछि फेरि उत्पन्नै नहुने स्थितिमा पुगिसकेका छन्। यस सत्यवचनको कारणले तिमीहरूलाई सदैव सुखी स्वस्ति होऊन्।

❄ ❄ ❄

(च) पुब्बणह सुत्तं

यं दुन्निमित्तं अवमङ्गलञ्च,
यो चामनापो सकुणस्स सद्दो।
पापग्गहो दुस्सुपिनं अकन्तं,
बुद्धानुभावेन विनासमेन्तु ॥१॥

यं दुन्निमित्तं अवमङ्गलञ्च,
यो चामनापो सकुणस्स सद्दो।
पापग्गहो दुस्सुपिनं अकन्तं,
धम्मानुभावेन विनासमेन्तु ॥२॥

यं दुन्निमित्तं अवमङ्गलञ्च,
यो चामनापो सकुणस्स सद्दो।

Downloaded from http://dhamma.digital/

पापग्गहो दुस्सुपिनं अकन्तं,
संघानुभावेन विनासमेन्तु ॥३॥

दुक्खप्पत्ता च निद्दुक्खा,
भयप्पत्ता च निब्भया।
सोकप्पत्ता च निस्सोका,
होन्तु सब्बेपि पाणिनो ॥४॥

एत्तावता च अम्हेहि, सम्भतं पुञ्ञसम्पदं।
सब्बे देवा अनुमोदन्तु, सब्बसम्पत्ति सिद्धिया ॥५॥

दानं ददन्तु सद्धाय, सीलं रक्खन्तु सब्बदा।
भावनाभिरता होन्तु, गच्छन्तु देवता गता ॥६॥

सब्बे बुद्धा बलप्पत्ता, पच्चेकानञ्च यं बलं।
अरहन्तानञ्च तेजेन, रक्खं बन्धामि सब्बसो ॥७॥

यंकिञ्चि वित्तं इध वा हुरं वा,
सग्गेसु वायं रतनं पणीतं।
न नो समं अत्थि तथागतेन,
इदम्पि बुद्धे रतनं पणीतं।
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥८॥

यंकिञ्चि वित्तं इध वा हुरं वा,
सग्गेसु वायं रतनं पणीतं।
न नो समं अत्थि तथागतेन,
इदम्पि धम्मे रतनं पणीतं।
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥९॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

यंकिञ्चि वित्तं इध वा हुरं वा,
सग्गेसु वायं रतनं पणीतं।
न नो समं अत्थि तथागतेन,
इदम्पि संघे रतनं पणीतं।
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ॥१०॥

भवतु सब्बमङ्गलं, रक्खन्तु सब्बदेवता।
सब्बबुद्धानुभावेन, सदा सोत्थि भवन्तु ते ॥११॥

भवतु सब्बमङ्गलं, रक्खन्तु सब्बदेवता।
सब्बधम्मानुभावेन, सदा सोत्थि भवन्तु ते ॥१२॥

भवतु सब्बमङ्गलं, रक्खन्तु सब्बदेवता।
सब्बसंघानुभावेन, सदा सोत्थि भवन्तु ते ॥१३॥

महाकारुणिको नाथो, हिताय सब्बपाणीनं।
पूरेत्वा पारमी सब्बा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि ते होतु सब्बदा ॥१४॥

जयन्तो बोधिया मूले, सक्यानं नन्दिवड्ढनो।
एवमेव जयो होतु, जयस्सु जयमङ्गले ॥१५॥

अपराजितपल्लङ्के, सीसे पुथु विपुक्खले।
अभिसेके सब्बबुद्धानं, अग्गपत्तो पमोदति ॥१६॥

सुनक्खत्तं सुमङ्गलं, सुप्पभातं सुहुट्ठितं।
सुखणो सुमुहुत्तो च, सुयिट्ठं ब्रह्मचारीसु ॥१७॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

वक्खिणं कायकम्मं, वाचाकम्मं पवक्खिणं ।
वक्खिणं मनोकम्मं, पणिधी ते पवक्खिणे ॥१८॥

वक्खिणानि कत्वान, लभन्तत्थे पवक्खिणे ।
अत्थ लद्धा सुखिता, विरूल्हा बुद्धसासने ।
अरोगा सुखिता होथ, सहसब्बेहि ञातीभि ॥१९॥

पुब्बण्ह-सुत्तं निट्ठितं ।

❄ ❄ ❄

पुब्बण्ह-सूत्रको अर्थ

जुन दुर्निमित्त, अमंगल, चराचुरूङ्गीको अमनाप शब्द, पापग्रह, अकान्त दुःस्वप्नहरू छन् (ती सबै) बुद्धको आनुभावले विनाश भएर जाऊन् । .... धर्मको आनुभावले .... संघको आनुभावले विनाश भएर जाऊन् ।

दुःखको सामना गरिरहनुपरेका समस्त सत्त्वप्राणीहरू दुःख भएका होऊन् । भय-प्राप्त समस्त सत्त्वप्राणीहरू निर्भय होऊन् । शोक सन्तप्त समस्त सत्त्वप्राणीहरू शोकमुक्त होऊन् ।

यति प्रमाण भएको वचनक्रमद्वारा हामीबाट राम्ररी संचित कुशल पुण्यकर्मको सम्पन्नतालाई सबै देवताहरूले सम्पूर्ण सुख ऐश्वर्य वैभव सम्पत्ति सिद्धि हेतु अनुमोदन गरून् ।

त्रिरत्न, कर्म र कर्मफलप्रति आस्था विश्वास एवं श्रद्धा भएका भई दान देऊन् । सदैव शीलको रक्षा गरून् । शमथ र

Downloaded from http://dhamma.digital/

विपश्यना भावनामा रमाऊन् र उपदेश श्रवणार्थ आइराखेका देवाताहरू आ-आफ्नो स्थानमा जाऊन् ।

कायबल ज्ञानबल प्राप्त गर्ने अधिकार भएका तथागत बुद्धहरू र प्रत्येक बुद्धहरूको आनुभाव शक्ति सामर्थ्यद्वारा एवं अरहन्तहरूको तेज प्रतापद्वारा सदैव मैले रक्षा बन्धन बाँधिराखेको छु ।

यस मनुष्य लोकमा र नाग गरूडादि परलोकमा जे जति सम्पत्ति छन्, फेरि देवलोक ब्रम्हलोकमा जुन प्रणीत रत्नहरू छन्, ती कुनै रत्न पनि तथागत बुद्धरत्न समान .... तथागत धर्मरत्न समान .... तथागत संघरत्न समान श्रेष्ठ छैनन् । बुद्धमा .... धर्ममा .... संघमा .... यही उत्तम रत्नत्व छन् । यो सत्यवचनको प्रभावद्वारा सत्त्वहरूको स्वस्ति एवं कल्याण होस् ।

समस्त मंगल समूह उत्पन्न होस् । समस्त देवताहरूले रक्षा गरून् । समस्त बुद्धहरूको .... धर्मको ....संघहरूको आनुभाव प्रभावद्वारा ती सबै सत्त्वप्राणीहरु सदैव शरीर र मन दुबै सुख भएका होऊन् ।

महान उत्तम करुणाले युक्त हुनुभएको नाथ तथागतले सम्पूर्ण सत्त्वप्राणीहरूको हित र अर्थको निमित्त सबै दानादि पारमीहरू पूर्ण गर्नुभई उत्तम सम्बोधि (अरहत्त मार्गज्ञान सर्वज्ञता ज्ञान) प्राप्त गरिसक्नुभएको छ । यस सत्यवचनको कारणले तिमीहरूलाई सदैव सुखी स्वस्ति होऊन् ।

शाक्यवंशी राजाहरूको खुशी प्रसन्नतालाई वृद्धि गर्न जान्नु भएको तथागतले बोधिवृक्षको नजिक अपराजित पल्लङ्कमा पञ्चमारलाई जित्नु भएजस्तै तिमीले सम्पूर्ण भय अन्तराय जित्न

Downloaded from http://dhamma.digital/

कून् । विजयको कारण मंगललाई तिमीले सिद्ध हुने गरी विजय ासिल गर्न सकून् ।

समस्त तथागत बुद्धहरूको बुद्धाभिषेक ग्रहण गर्ने क्षेत्र नएको भूमि मात्रको शिखर अति शोभायमान पवित्र भूमि स्वरूप भपराजित पल्लङ्कमा उच्चस्थ स्थितिमा पुगेको बुद्धत्वमा पुग्नुभएको तथागत अति प्रमुदित हुनु भए जस्तै तिमी पनि उच्च स्थितिमा पुगी प्रसन्न प्रमुदित हुन पाउने होऊन् ।

सुचरित्र-धर्म आचरण गर्न पाउने दिन, सुनक्षत्र, सुमंगल दिन मात्र हो । सुप्रभात हो, राम्ररी ब्युँझेर उठेर आउने अवस्था हो; सुक्षण, शुभ मुहूर्त मात्र हो । त्यो दिनमा राम्रा आचरण भएका व्यक्तिहरू प्रति दान गरिने दान उत्तम दान र पूजा पनि हो ।

सुचरित्र आचरण गरिने दिनमा त्यस व्यक्तिको कायिक-कर्म, वाचिक-कर्म र मानसिक-कर्म सबै उन्नति वृद्धि कारण पवित्र उत्तम मात्र हो । त्यो सुचरित्र आचरण गर्ने व्यक्तिको त्रिविध कर्महरू उन्नति वृद्धि कारण कुशल-कर्ममा राख्नुपर्ने भनिन्छ ।

उन्नति वृद्धि कारण उत्तम पवित्र त्रिविध कर्म गरेर उत्तम फल लाभ हुन्छ । तिमीहरु राम्रो लाभ भएका, सुख भएका बुद्ध-शासनमा उन्नति वृद्धि विपुलतामा पुगेका भई ज्ञातिबन्धुहरूसंगै निरोगी एवं सुखी होऊन् ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

द्वितीय पुस्तक

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस

सतिपट्ठान विपस्सना ध्यान निर्देशन

(नेपाल भाषामा)

महाशी सासना यैता, रंगून ध्यान केन्द्रया
ओवादाचरिय
अक्षयेश्वर महाविहार, पुच्व पाखें
प्रशिक्षण शिविरे देशना याना बिज्या:गु

Downloaded from http://dhamma.digital/

विषय - सूची

शिर्षक	पेज नं.
१. प्यंगू प्रकारया अनुस्मृति	७६
२. धर्म श्रवणया न्यागू गुण	७७
३. स्मृति प्रस्थान भावना विधि	७७
४. आरम्मणे चित्त गथे तय्गु ?	७७
५. छु आरम्मण याय्गु ?	७७
६. गथे स्वय्गु ?	७८
७. प्वाथे स्वय्गु क्रम	७८
उपमा	७९
हानंमेगु उपमा	७९
८. ध्यान छ्वासुके मते	८०
९. आर्य अष्टांगिक मार्गया न्यागू अंग	८०
गथे धा:सा	८०
हानं गथे धा:सा	८१
१०. दृष्टि विशुद्धि	८१
११. कार्य व कारण	८३
गथेधा:सा	८३
१२. अनित्य, दु:ख व अनात्म खंकेगु	८४
१३. अनित्य गथे धा:सा	८५
उदाहरण	८६
१४. दु:ख	८६

Downloaded from http://dhamma.digital/

विषय - सूची

शिर्षक	पेज नं.
१५. अनात्म	८७
१६. ध्यानं प्राप्त जुइगु श्रद्धा	८७
१७. न्यागू प्रधानियंग	८९
१८ उदय-व्यय ज्ञान	९०
१९. चेतावनी छगू	९२
१९. उपमा	९२
मेगु उपमा	९७
सुझाव	९९
२०. स्मृतिं जाःगु चित्तं धर्म न्यं	१००
२१. स्वंगू सम्पदा	१०१

Dhamma.Digital

Downloaded from http://dhamma.digital/

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

१. प्यंगू प्रकारया अनुस्मृति

वस्पोल भगवान् बुद्ध, अनन्त गुणवान खः ।
अथे नं थौं छगू मात्र, लुमंके जिं मनं मनं ॥

वस्पोल वासनायुक्त क्लेशं अलग्ग जूम्ह खः ।
उजाम्ह बुद्धयात जिं, स-आदर नमो नमः ॥

सकल सत्व प्राणीपिं, भय उपद्रवयाकें ।
चिला वना सुखं पूर्ण, ज्वीमाः शरीर व मनं ॥

थ्व शरीरे वया च्वंगु, सँ चिमिसँ लुसि वा ह्नं ।
छ्यंगु आवि नवै च्वंगु, घृणायुक्तगु हे जक ॥

छुं दिं लिपा जि सीतिनि, अवश्यम्भावी सीगु नं ।
म्वाना च्वनेगु सीम्वाक, धैगु वुगु मखु सदां ॥

बुद्धानुस्मृति व मैत्री, अशुभ मरण थुलि ।
क्षण मात्र लुमंकुसां, भीत आरक्षा जुइगु जुल ॥

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

२. धर्म श्रवणया न्यागू गुण

न्यने मनंगु न्यने दै, न्यनागु बांलाक थुई ।
शंका धैगु फुनावनी, दृष्टि नं तप्यना वनी ॥

चित्त नं परिशुद्ध ज्वी, यथार्थ परिशुद्धगु ।
धर्म श्रवण यानाया, थ्व न्यागू फल दैगु जुल ॥

३. स्मृतिप्रस्थान भावना विधि

फय्‌तु थ्याना मुलपतिं, ताउतक चवनेफु कथं ।
थ:त स्वस्थ ज्वीगु कथं, तप्यंक ति म्ह बांलाक ॥

स्मृतियात न्ह्योने तया, ति होश प्वाथय् अले ।
कर्मस्थान शुद्ध याय्‌त, पूर्णया अङ्ग बांलाक ॥

४. आरम्मनचित्त गथे तय्‌गु

पाहाँ लस्वेबनेथें हे, थासे, इले व सन्मुखे ।
आरम्मणे चित्त तय्‌मा, स्वगु अङ्गेसनं उथें ।

५. छु आरम्मण याय्‌गु ?

नाम रूप शूक्ष्म उकिं रूपे नि मन ति न्हापां ।
रूपेसनं भूतरूप, स्पष्ट जू मेगु स्वेबले ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

प्यंगू दु भूतरूप नं, उकी नं वायु प्रष्ट जू ।
वायु प्रष्टव्य चायकेतः, प्वाथे हे मन तय् माल ॥

भूतरूप धया तःगु, प्यंगू थ्व सीके माःगु दु ।
पथवी आपो तेजो वायु, रूपे थ्व प्रष्ट स्थूलगु ॥

उकीसनं वायु रूप, चायकेत अःपु बांलाक ।
उकिं हे वायु प्रष्टब्य, प्वाथे अःपुक स्वेमाल ॥

❄ ❄ ❄

६. गथे स्वेगु ?

न्हापां शब्द नापं तया, चायकेमाः वायुया गति ।
फुले जूगु सुके जूगु मनं मनं धया धया ॥

लिपा बांलाक चायधुंका, शब्दया ज्या तनावनी ।
रूपया गतिया ल्यू ल्यू, चायकेगु जुल मुख्यगु ॥

७. प्वाथे स्वेगु क्रम

ल्हाय्गु सासः स्वाभाविकं, तय्गु ध्यान क्वात्तुक ।
फुले जूसा फुले जुल, सुके जूसा सुके जुल ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

फुले जूगु सुके जूगु, स्वया यंकेबले प्वाथे ।
स्वेगु न्हापा लिपा मखु, उबले लाक्क हे स्वये ॥

❄ ❄ ❄

उपमा

हावलसा तोइबले, न्हापा सोसां खनि मखु ।
खनी मखु लिपा सोसां, कल्पना जक वै मने ॥

तोइगु बखते भ्नीसं, क्वात्तुक सोसा खंकेफु ।
वथें प्वाथे स्वेबले नं, तय्मा ध्यान क्वात्तुक ॥

हानं मेगु उपमा

धनुर्धारीं लक्षयात, भेद याय्त च्वनीबले ।
चित्त लक्षे क्वात्तुक तै, ध्याने नं तय्माः अथे ॥

मुल्वी सुका छ्वलेबले, गथे स्मृति तय्गु खः ।
अथे हे क्वातुका तय्माः, आरम्मणे छ्यलेबले ॥
फुले जूसा फुले जूगु, सुके जूसां वथें न तुं ।
थिक्क इले, थिक्क थासे, तय्गुया ध्यान क्वात्तुक ॥
अथे हे चंक्रमण याःसां, ल्व्हना न्ह्याका दिकाबले ।
ल्व्हना न्ह्याका दिका धका, तय्माः ध्यान क्वात्तुक ॥
वथें नसा नया च्वंसा, न्हयया च्वंसां व घुर्कुसां ।
ल्हा तुति संकेमाःसां न, तय्गु ध्यान क्वात्तुक ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

विसा पिसाप याःसां नं, गथे छु छु याना च्वना ।
उकी हे चित्त वंकेगु, छु छु याना उकी उकी ॥

❄ ❄ ❄

८. ध्यान छ्वासुके मते

ध्याने चित्त छ्वाँसुल कि, मने आलस्य दै वई ।
छ्योंनं क्वछुइ मने न्ह्योवै, जँनं चाःत्वी न्ह्यीलंव्वाई ॥

❄ ❄ ❄

९. आर्य अष्टांग मार्गया न्यागू अंग

आरम्मणे लक्ष तय्‌गु, सम्यक् संकल्प सीकि थ्व ।
लक्षे चित्त थ्यंके फैगु, सम्यक् व्यायामया फल ॥

लक्ष्यं छुटे मज्वीकीगु सम्यक्स्मृतियागु ज्या ।
अले एकाग्र ज्वीगु हे, सम्यक्समाधि धाःगु खः ॥

अथे एकाग्र ज्वीबले, चित्त ज्वी शुद्ध निर्मल ।
अबले दैमखु चित्ते, अकुशल गनं मने ॥

❄ ❄ ❄

गथे धाःसा

सम्यक् संकल्प ज्वीबले, मिथ्या संकल्प दैमखु ।
हिंसा द्वेष लोभ छुं नं, उबले ल्यहें वनीमखु ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

सम्यक् व्यायाम दैबले, मभिं स्वभाव वैमखु ।
थःगु लक्षे थ्यंकेयात, मने उत्साह वैक्वनी ॥

सम्यक् स्मृति दैवले, चित्त चिच्चा बनीमखु ।
द्दुले हे पंगलः वैगु, मवेक प्वाः तिना बिई ॥

थथे अङ्ग पुरे जूसा, ध्यान एकाग्र ज्वीबले ।
सम्यक् समाधि ज्वी भीगु, चित्त नं परिशुद्ध ज्वी ॥

फुले जूगु सुके जूगु, ह्वानं ल्हा संकेगु अले ।
नं चाःतूगु तप्यंगु, फुकं स्वभाव धर्म खः ॥

गथे धाःसा

फुले ज्वीगु इलेयागु, कसे ज्वीगु सनीगु व ।
हिला च्वंगु व क्वातुगु, फुकं स्वभाव मात्र खः ॥

थथे हिला सना च्वंगु, सुना नं याःगु नं मखु ।
याय् धका सुना नं संसां, याय्‌फैगु नं खः हे मखु ॥
थथे धका थुकीयात, यथार्थ खंकेगु मनं ।
थथे यथार्थ खंगु हे सम्यक् दृष्टि जुयाच्वन ॥

थुकथं प्वाः फुले ज्वीगु, आरम्मणे छसिंकथं ।
आर्य अष्टांग मार्गया, न्यागू अंग दया च्वन ॥

❄ ❄ ❄

१०. दृष्टि विशुद्धि

फुले जूगु, सुके जूगु, क्वातुगु सनीगु हनं ।
हिला च्वंगु आदि फुकं, रूपधर्म धया तल ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

फुले जुल धका स्यूगु, वथें क्वातुगु संगु व ।
कसे जूगु धका चाःगु नामधर्म धया तल ॥

थथे हे प्वाः सुके जूगु, इले ज्वीगु क्रियायूसनं ।
जूगु रूपधर्म जुल, नाम खः चाःगु स्यूगु नं ॥

फुक आरम्मणे भीसं, थथे हे ध्यानपूर्वक ।
ज्ञान बृद्धि याना यंकी, नाम रूप जक थन ॥

सीकी याना छुटे छुटे, छ्वासु क्वातु गति थुथे ।
धका धै तःगु थ्वीका का, चायूका नामरूप नं ॥

फुले ज्वीगु कसे ज्वीगु, क्वातुइगु सनीगु हुनं ।
हिला च्वनीगु फुकं हे, स्वभाव जूगु मात्र खः ॥

न त सुनां फुले याःगु, फुले याःम्ह मवु सु नं ।
फुले जूगु सुके जूगु, फुकं स्वभाव मात्र खः ॥

स्वभाव धर्म हे फुक्क, अन छुं आत्मा नं मवु ।
धका बांलाक स्यूगु हे, दृष्टि विशुद्धि धाःगु खः ॥

रूपयात रूप धका, नाम नं नाम हे धका ।
सीका चायूका च्वनेबले, मिथ्या दृष्टि तनावनी ॥

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

११. कारण व कार्य

फुले जूसां सुके जूसां, सुना नं याःगु नं मखु ।
न्ह्यागु जूसां कारण दु, उकिं हे कार्य नं जुई ॥

गथे धाःसा

फुले जूगु सुके जूगु, सासलं याना जुया च्वन ।
सासः नं वायु मात्र खः, उकी नं आत्मा छुं मदु ॥

भ्मीसं सासः ल्हाय्गुया नं, कारण धैगु दयाच्वन ।
विना हेतु विना कारणं, सुना नं सासः ल्हाय् मफु ॥

सासः वुकाय्गुया कारण, प्याहां वोगु जुया जक ।
सासः पिहां वोगु हेतु , द्वाहां वंगु दया जक ॥

वुकाय् माःगु पिकाय् माःगु, इच्छाया कारणं जुल ।
इच्छां याना हे वुकाल, दुकागुलिं पिकाय् माल ॥

वुकाय् माःगु कारणं हे, पिकाय्गु फल जूवन ।
पिकाय्गु हे हेतु जुया, वुकाय्गु फल जूवन ॥

हेतुं याना फल दत, फल नं हेतु जूवन ।
थ्व हे कारण थ्वी धुंका, मिथ्या दृष्टि तनावनी ॥

थथे हेतु फल ज्वीगु, फल हेतु जुईगु नं ।
सियावेवं चायावेवं, दृष्टि विशुद्धि जूवनी ॥

गुबलें रूपया हेतुं, नाम फल दयावई ।
नाम हेतु जुया गुबलें, रूप फल जुयावई ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

गुबलें नाम हेतु जुया, नाम हे फल जूवनी ।
वथें रूप हेतू जुया, नाम हे फल जूवनी ॥

गुबलें गुबलें न्ह्याको सोसां, आरम्मण माला माला ।
चाय्‌के फैगु आरम्मण, मदैबले छुयाय् छुयाय् ॥

उबले सीके फु भ्हीसं, हेतु विना छु नं मवु ।
नाम उत्पन्न ज्वीत नं, हेतु हे मा:गु ख: धका ॥

चा:गु धैगु वैगु मखु, आरम्मण मदेकनं ।
नाम धैगु दया वैगु, आरम्मण दया जक ॥

थथे हेतुं फल ज्वीगु, सीया वेवं यथार्थथें ।
सम्यक्‌दृष्टि जुया वैगु, मिथ्यादृष्टि तना वना ॥

१२. अनित्य दु:ख व अनात्म खंकेगु

फुले जूगु चाल मन्त, सुके जूगु व नं फुत ।
हानं वल हानं तन, हानं दत हानं फुत ॥

थथे योगिं चाया देब्रं, मनं थथे चाया वई ।
दुगु फुक्क मदै वनी, धका अनित्य सीके फै ॥

'वि' अनित्य स्वभाव ख:, 'पस्सना' धैगु खंकेगु ।
विपस्सना उकिं धा:गु, धैगु खँ नं सिया वई ॥

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

१३. अनित्य गथे धाःसा

अनित्य भावनायात, स्वंगू कथं कना तल ।
अनित्य, अनित्यलक्षण, अनित्य-अनुपस्सना ॥

अनित्य धैगु छु धाःसा, पञ्चस्कन्ध जुयाच्वन ।
संक्षिप्तं धाल धाःसा व, नाम व रूप मात्र खः ॥

फुले जूगु रूप जुल, स्यूगु स्वभाव नाम खः ।
वथें छ्वासु क्वातु आदि, रूप मात्र जुया च्वन ॥

थुकथं चाःगु स्यूगु हे, नाम धर्म जुयाच्वन ।
नाम रूप धर्म नितां, अनित्य हे जुयाच्वन ॥

योगीपिसं थुगु रूपं, नाम व रूपयात नं ।
अनित्य हे धका सीकी, चायेका च्वने नं माल ॥

फुले सुके जुया च्वंगु, क्वातुगु छ्वासुगु फुकं ।
नाम रूप धका सीकाः, वथें अनित्य नं धका ॥

स्वाभाविक पहः चहःः, मदया वंगु सीकेगु ।
अनित्यलक्षण सीकी, योगिं क्वथीक बांलाक ॥

नाम धर्म तना वंगु, रूप धर्मत फ्वीगु नं ।
दया वोगु, फुना वंगु, लुमंकेगु व चाय्केगु ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

वथें थितुं थीक मनं, चाय्का च्वनेगु ज्यायात ।
अनित्यानुपश्यना हे, धया तःगु जुयाच्वन ॥

कल्पना खंकेगु हानं, न्यना ब्वना लुमंकेगु ।
यात धाइ मखु सीकी, अनित्य-अनुपश्यना ॥

फुले जूगु व हे क्षणे, मदया वंगु चाःगु हे ।
अनित्यानुपश्यना खः, धका बांलाक सीकेगु ॥

वथें सुके जूगु इले , चाय्केगु उगु हे क्षणे ।
धात्थें अनित्य स्वेगु खः, अन्यथा मेबले मखु ॥

उदाहरण

हावलसा तोगु समय, धर्म खः व अनित्यया ।
हावलसाया आकार, अनित्य-लक्षण जुल ॥

हावलसा तोया तंगु, इले खंगु क्वथीक हे ।
उबले चाय्का च्वंगु, अनित्य-अनुपश्यना ॥

❄ ❄ ❄

१४. दुःख

दया वोगु फुना वनेवं, दुःख प्रकट जूवनी ।
अथे दुःख खना वैगु, अनित्ये दुःख खंगु खः ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

फुले सुके ज्वीगु इले, छ्वासु क्वातुगुलीसनं ।
अनेक कष्ट जू वैगु व खः दुःखया लक्षण ॥

दु :ख धका चायूकेगु, दुःखानुपश्यना जुल ।
थथे अनित्य सीकेवं, दुःख नं सी दयावइ ॥

❄ ❄ ❄

१५. अनात्म

नाम रूप थ्वीक चायूवं, भङ्ग ज्ञान दयावइ ।
भङ्ग ज्ञान दया वोगु, अनात्म-अनुपश्यना ॥

मात्र स्वभाव धर्म खः, आत्मा गनं द हे मदु ।
थथे अनित्य दुःख व, अनात्म ज्ञान बोध ज्वी ॥

भिन्न भिन्न प्रकारं हे, खना वैगुयात थन ।
विपस्सना धया तःगु, सीकी योगीपिसं थन ॥

विभिन्न धैगुया अर्थ, अनित्य, दुःख व हानं ।
अनात्मज्ञान खः अथे हे, आकार प्रकार स्वभाव खः ॥

❄ ❄ ❄

१६. ध्यानं प्राप्त ज्वीगु श्रद्धा

शून्यागारे च्वंम्ह योगि, ध्याने च्वना स्वस्वं स्वस्वं ।
नाम रूप छुटे यायां, कारण कार्य थ्वीके फै ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

ह्नानं अनित्य दुःख व, अनात्म नं थुया वया ।
आरम्मणे चित्त च्वना, एकाग्रता वयाच्वनी ॥

उबले वोगु प्रीति हे, मानवोत्तर प्रीति खः ।
उकी दैगु शान्त सुख, देवत्वे नं मदु ह्नन ॥

पञ्चकाम सुख धैगु, गुलि दु व फुकेसनं ।
उगु प्रीति सुख दैगु, उत्तम श्रेष्ठ खः थन ॥

थथे प्रीतिं जाया वैगु, ह्नले मने लुया वई ।
थ्व ज्याय् प्रेरक धन्य खः, आचार्य व वथें ह्नन ॥

आयोजक स्वयंसेवक, साधक साधिका फुक ।
धन्यवादया पात्र खः, धैगु भिन्तुना वैच्वनी ॥

थःत आनन्द जूगुलिं, व हे सुख लुमं लुमं ।
थःतथें काय् कलाःपिं व, पासा मित्रादिपिन्त नं ॥

ध्याने वैगु थुगु सुख, ब्री दःसा गुलि ज्यू धका ।
अथे बीत योजना नं, मने अनेक वै च्वनी ॥

थथे मने लुया वैगु, ध्याने एकाग्र जूबले ।
प्राप्त जूगु प्रीति सुखं, श्रद्धा नं ब्वलना वई ॥

थ्व हे धर्म सकभनं, न्यंका छ्वेत अने कथं ।

Downloaded from http://dhamma.digital/

कल्पना नं लुया वैगु, श्रद्धाया थुगु लक्षण ॥
थथे प्रीति जुया वेवं, अमृत रस त्वंम्हथें ।
जुया वै उबले भीके, न्यागू प्रधान अङ्ग दै ॥

❄ ❄ ❄

१७. न्यागू प्रधानियंग

यायेगु विश्वास, निरोगिता, तयूगु चित्त तप्यंक ।
कुतः दु क्वात्तुसे च्वंगु, खं उत्पत्ति विनाश नं ॥
थ्व न्यागू अङ्ग मध्येसं, विश्वास याइगु जक ।

बुद्ध धर्म व संघ हे, प्रधान मुख्यगु जुल ॥

नाम रूप नितायात, सीका च्वनीगु व हानं ।
कारण कार्य नं सीका, हेतु फल खनीबले ॥

वथें त्रिलक्षणे चित्त, बांलाक स्थिर ज्वीबले ।
निरोगिता स्वभावं हे, प्राप्त ज्वीगु जुयाच्वन ॥

उबले चित्त नं वैगु, तप्यंक हे वनाच्वनी ।
आरम्मणयात तोता, ब्यक्वेक वनि नं मखु ॥

क्वातुगु वीर्य दै वैके, उकिं कुतः दया च्वनी ।
क्षण क्षणे खनी भं वं, दुगु तंगु सरासर ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

थथे न्यागू प्रधानिय-अङ्ग उत्पत्ति ज्वीबले ।
अपार सुख ताई फ्रीसं, श्रद्धा नं उज्ज्वल जुई ॥

उबले घोषणा याय्फै, जि तिहेतुक व्यक्ति खः ।
स्रोतापत्ति मार्ग ज्ञान, लाय् नं योग्यम्ह व्यक्तिज्वी ॥

तर उगु स्तरे थ्यनेवं, उकी हे लुब्ध ज्वी मज्यू ।
थ्वया च्वे नं वनेमानी, धका उत्साह तय्मानी ॥

योगीपिन्त बिया तैगु, निर्देशन थुलिं गात ।
थ्वयां च्वे मेगु थःम्हं हे, सिया वै थ्व खँ निश्चय ॥

विधि फुक्क कने धुन, थुथाय् तक्कयागु थन ।
आःमाःगु याय्गु अभ्यास, उकिं हे लँपु नं क्यनी ॥

चाय्का काय्गु खःकथं ज्वी, न्यनेबले कल्पना जक ।
कल्पनां वने माःगु लँय्, विघ्न ज्वीगु उकिं गात ॥

❄ ❄ ❄

१८. उदयब्यय ज्ञान

यो च वस्ससतं जीवे, अप्पस्सं उदयब्बयं ।
एकाहं जीवितं सेय्यो, पस्सतो उदयब्बयं ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

नाम रूप धर्मयात, उदय ब्ययया कथं।
मसीकुसे सच्छिर्दं है, म्वाःसां बरू छन्हु जक॥

म्वायेगु नाम रूपयात, उदय ब्ययया कथं।
सीके फुसा वैगु जीवन, सीका का सार ज्वी धका॥

थथे नाम रूपयात, उदय ब्ययया कथं।
सीकेवं उदय ब्ययया, ज्ञान दै तत्क्षणे अन॥

थुगु ज्ञान प्राप्त ज्वीवं, धायफु निश्चय नं थन।
स्रोतापत्ति थ्यंकेयात, योग्यम्ह जुल जि धका॥

भीगु सच्छिर्दं थेगु नं, भच्चा हे तिनि थेगु खँ।
धर्म कथा न्यनेबले, सीके फु थ्व खँ बांलाक॥

थुजागु जीवने भीसं, धर्म संवेग ज्वीकेमा।
तथागतं कना तःगु, भावना बृद्धि यायेमाः॥

भावना बृद्धि यायां हे, उदय ब्यय ज्ञां कया।
जीवन सार याना यंकी, यायेमते तुच्छ जीवन॥

छन्हु जूसां बरू उत्तम, उदय ब्यय ज्ञां कया।
म्वाय् ज्यू तर मसीका ला, सच्छिर्दं म्वाय्गु नं मज्यू॥

थथे क्षणिकगु जीवन, सित्तिं वंके मज्यू थन।
दान शील शमथ व, विपश्यना बढे याना॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

जीवने होश नं वय्‌का, सार जीवन बिते याना ।
सारगु मार्ग फल लाय्‌त, योग्यपिं ज्वीपिं ज्वीमाल ॥

❄ ❄ ❄

१९. चेतावनी छगू

ध्याने च्वंच्वं न्ह्याइपुगु, आरम्मण खनीबले ।
उकी हे लोभी मन ज्वीका, चित्त थाना च्वनीगु ज्वी ॥

उबले चाय्‌की योगी नं, सराग चित्त वल धका ।
अथे सीवं उकीयात, विराग चित्त याय्‌गु सो ॥

उकिं गुरूं उजं जूगु, लुमंका थ्व हानं हानं ।
"खने दक्व विचाः चिन्ता, यंकी चाय्‌का बांलाक ॥"

उपमा

चित्तयात कजे याय्‌गु, काय्‌पिं मुल्या मज्वीकेत ।
कजे याःसा चित्तयात, थःत हे भिं जुया वइ ॥

काय्‌पिंम्ह्याय्‌पिं भिंगुशिक्षां ,भिनावोसा उकिंयाना ।
मॉंबौपिनि मने स्वॉंह्वै, पालिं बयेँ च्वी तकं मखु ॥

हानं शिक्षा बीमफया, मभिंसां नं उकिं याना ।
मॉंबौपिन्त दुःख बीगु, कनां साध्य जुई मखु॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

वथें हे चित्तयात नं, भिंगु याय् फःसा थःत नं ।
उकिं फल भिंगु हे बी, मभिंसा दुःख हे जुई ॥

उकि कायम्त्याय्भिंकेमाःथें, चित्तनंभिंकेफय्केमाः ।
भिंके मफुसा थःत हे, व चित्तं दुःख बी जुल ॥

भ्रीगु चित्त साप मभिं, मुल्यापिं काय्पिं स्वया ।
भिंपिसं काय्मचाछ्योथें, चित्तैत छ्यो कुतःयाना ॥

चित्त साप छ्यले थाकु, मभिं थाय् जक ब्वाँ वनी ।
वनी थाय् थ्व मनं चाय्का, गना पना थातेलाकी ॥

चित्त भ्रीगु क्यातुई वं नं, दण्ड वं फय्फै मखु ।
वैत उमेर बढे जूथें, छ्य्ले नं सय्के फय्माः ।

छ्यलायंकूसा क्वातुया वै, क्यातुई वं चोटफय्मफु ।
उकिं वैत इले हे तुं, परिपक्व याय माल ॥

क्यातुगु चित्तम्हं छुं हे, सह याय् फै मखु हानं ।
उकियात अःपुक हे, स्यंके नं छुं थाक्वी मखु ॥

उकिं नं उगु चित्तेत, शमथ भावना याना ।
चोट फय् फैकथं वैत, सुरक्षित याये माल ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

थथे क्वातुगु चित्तेहे, लिपा विपश्यनाया ।
लंप्वी न्ह्यांवने माःसां नं, अप्वी छतिं थाक्वी मखु ॥

सुखो बुद्धानं उप्पादो, सुखा सद्धम्मदेसना ।
सुखा संघस्स सामग्गी, समग्गानं तपो सुखो ॥

बुद्ध उत्पन्न ज्वीगु व, सद्धर्म देशना वथें ।
सद्धर्म न्यने दैगु नं, सकलें मुने फैगु नं ॥

मुना सद्धर्मया पालन, यायेगु समर्थ दैगु हे ।
सुख खः थ्व खँ बुद्धं हे, कना बिज्यागु धर्म खः ॥

न्ह्यो बै च्वंम्हं छुं मचाःथें, मोहं नं छुं चाइ मखु ।
संसारयागु विषये, विस्मृतिं तोपुया च्वनी ॥

थथे मोहं ग्रष्त जूपिं, मध्ये दकसिबे ह्लापा ।
न्ह्यलं चाय्का बिज्याम्ह खः, सम्यक्सम्बुद्ध गौतम ॥

थःमं ह्लापा न्ह्यलं चाय्का, मेपिन्त नं थना थना ।
जागृतपिं याना बुद्धं, मोहं मुक्त याना बिल ॥

न्ह्यो वैगु तस्सकं ग्यानापु, न्ह्यो वोम्ह मुक्त ज्वीमखु ।
वैत हे विध्न व बाधां, विनाश याइ निश्चय ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

मोह न्ह्यलं मस्त जूम्ह, संसारं मुक्त ज्वीमखु ।
थुजापिन्त न्ह्यलं चाय्‌का, मुक्त याइम्ह बुद्ध खः ॥

मोहरुपी न्ह्यले लाःम्हं, त्यो मत्यो छुं सिइ मखु ।
भिं मभि छुं मस्यूपिन्त, भय उपद्रव वैच्वनी ॥

बुद्धं थःनं न्ह्यलं चाय्‌का, मेपिन्त नं थना थना ।
कुशलाकुशल धर्म, कना लँपु क्यना बिल ॥

मोहान्धकारे लाःपिन्त, ज्ञानया जः बिया बिया ।
कुशल कर्म याय् सय्‌का, ज्ञान प्राप्त याना बिल ॥

सम्यक्‌सम्बुद्ध दुबले, न्ह्योने हे धर्म नं न्यना ।
मार्ग फल प्राप्त याःपिं शौभाग्यवान हे जुल ॥

आः नं वस्पोलयागु हे, धर्म वै च्वंगुलिं थन ।
धर्म न्यने वुपिं भ्कीपिं, भाग्यवान् धाय् योग्य जू ॥

बुद्ध उत्पन्न ज्वीगुली, थुजागु गुण दै च्वन ।
बुद्धोत्पाद सुख धका, उकिं धाःगु जुयाच्वन ॥

थ्व संसार मोहं युक्त, मरूभूमि समानगु ।
पार याय् अतिकं थाकु, अत्यन्त ताहाक हानं ॥

उकी पलाः तया वने, म्वाक उत्तीर्ण ज्वीगु थ्व ।
सद्धर्म देशना धैगु, सुखं पूर्ण जुयाच्वन ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

व हे धर्म न्यना झीसं, जीवने छ्यले नं फया।
जीवन पवित्र हे ज्वीगु, उकिं सुख जुयाच्वन॥

वथें न्यना मने ल्वीका, जीवने छ्यले नं फया।
जीवन झीगु सुथां लाकेत, सकलें मुने फय्‌केगु॥

सुख खः सकलें मुनेगु, थ्व खँ शास्ता तथागतं।
झीत लँप्वी थाते लाकेत, करूणां थै बिज्यागु खः॥

बुद्ध धर्म परियत्ति प्रतिपत्ति धका हनं।
प्रतिवेध नापं स्वंगू, लक्षणे दुथ्याना च्वन॥

कनीपिसं परियत्ति, माक्व प्राप्त याना कया।
प्रतिपत्ति च्वना थःपिं, मेपिन्त कनेमाः हानं॥

न्यंपिसं नं न्यना सय्‌का, थ्वीका जीवनस छ्यला।
उक्त स्वंगू गुणे लाका, अध्ययन बृद्धि याय् माल॥

परियत्ति मार्ग ज्वना, मेगु पालन मयाय् मज्यू।
प्रतिपत्ति स्यनीबले, थःहे सचे जू होश तया॥

मेपिन्त नं प्रतिपत्ति, तया उद्योग यायेमाल।
थुगु त्रिविध शासने, सकलें दुथ्याके माल॥

शासने उन्नति याय्‌त, परियत्ति दयां मगा।
प्रतिपत्ति पूर्ण याय्‌गु, झीत मदेक नं मगाः॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

उपमा

पुखुली द्यां मदुसां नं, लः उकी थाइ हे मखु ।
पुखू नं दु द्यागिं नं दु, लः व स्वाँ मदुसा अन ॥

पुखूयागु महत्व हे, मदैगुथें थ्व शासने ।
परियत्ति प्रतिपत्ति, प्रतिवेध स्वतां माल ॥

थथे सीका भिक्षुपिसं, थः नं योग्य जुया कया ।
थःत ग्वाली बियाच्वंपि, गृहस्थीपिन्त नं स्यना ॥

शील समाधि प्रज्ञाया, लँप्वी बांलाक न्त्यांवना ।
शासनयात तिबः ब्यूसा, उत्तरोत्तर न्त्यांवनी ॥

भिक्षु संघं थःगु पक्षं, शासने थुकथं स्वया ।
दायक दायिका पक्षं, नं फक्वो ग्वाहाली बिया ॥

परियत्ति प्रतिपत्ति, बांलाक पालन याना ।
सुखा संघस्स सामग्गी धया तःथें छधी जुया ॥

शासने ग्वाली याय् फःसा, तस्सतं सुख ज्वी जुल ।
थ्व खँ थ्वीका ग्वालि यायां, आचरण याय् नं माल ॥

गृहस्थी जूपिसं उत्थें, शासने ग्वाली याय् फुसा ।
भः भः धाई बुद्धया शासन, न्हापाथें उत्तरोत्तर ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

न्हापा नं धर्मया घःचा, त्वीकेत भिक्षुपिं नापं ।
दायक दायिकापिसं, ल्यू ल्यू प्रयत्न याःगुलिं ॥

बुद्ध धर्म न्ह्याना वं वं, विश्वे प्रख्यात जूवन ।
आः भ्जीथाय् सालुया वंसां, मेथाय्सां बृद्धि जूवन ॥

न्हापा भ्जःभ्जः धाःगु कारण, भिक्षु व भिक्षुणी नापं ।
उपासक उपासिका निथ्वः नं आर्य जूगुलिं ॥

शासनयात तिबः बीपिं, अनाथपिण्डिक वथें ।
विशाखा व बिम्बिसार, सम्यक् ज्ञान दुपिं जुया ॥

शासनयात माःगु लोगु, नितां पुरे जुयाच्वन ।
उकिं शासनया घःचा नं, बांलाक चाः हिलाःवन ॥

शासने छु छुमाः नं स्यू, थ्व नं स्यू लो मलो तकं ।
उकिं हे भिक्षुपिसं नं, धर्मे क्वातुके नं फत ॥

वथें हे भ्जीगु देशे नं, शासन उन्नति याय्गुसा ।
छु छु मा : सीकेमाः भ्जीसं, वथें योग्यगु धैगु नं ॥

योग्यायोग्य मसीवं हे, धर्मे बाधक जूवनी ।
उकिं माःगु सीकेमाःथें लोगु नं सीके माःगु खः ॥

योग्यायोग्य जक सिया, भफुसा माःगु सीके छुं ।
अत्यावश्यक जूगु नं, गुबलें पूर्ण ज्वीमखु ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

शासने उन्नति यायूत, छु छुमाः सीके माःगुथें ।
सीकेमाः लो मलो धर्मे, विनये ग्वाली बीपिसं ॥

थथे माःगु वथें लोगु, सीकेत थःगु मनयात ।
क्वातुका आर्य मार्गे हे, थ्यंके.माः श्रद्धा बल्लाक ॥

सम्यक् ज्ञान प्राप्त याना, योग्यायोग्य सिया थुया ।
माःगु नं पूर्ण याय् सःसा, धर्मे उन्नति जूवनी ॥

उकिं श्रद्धालुपिसं नं, धर्मे उन्नति यायूगुसा ।
वीर्य दयूका स्मृति तया, उद्योगी जुये नं माल ॥

शासनयात चिरस्थायी, यायूत भी सकलें मुना ।
फुक्क पक्ष मिले याना, धात्थें सामग्गी ज्वीमाल ॥

थथे फुक्क मिले जुया, आचरण बृद्धि यायेगु हे ।
भीत बुद्धं धया तःगु, समग्गानं तपो सुखो ॥

❄ ❄ ❄

सुभाव

थन नं अथे हे भीसं, संघ सामग्गी ज्वी फुसा ।
भीसं नं प्रण याय् फैगु, थः नं उकी दुब्वां वना ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

मती तय्मा छधी ज्वीमाः, संघ संस्थात वय्केमाः ।
थथे जूसा बृद्धि हे ज्वी, गबलें हानी ज्वीमखु ॥

भ्रीपिं छधी छपायँ् ज्वीका, सन्मुखे सकलें मुना ।
छल्फल् याना निर्णय या, थुकिं शासन बृद्धि ज्वी ॥

बुद्ध उत्पन्न जूगु व, सद्धर्म देशना हनं ।
संघ सामग्गी ज्वीगु व, मुना ज्याय् छ्यलेगु नापं ॥

प्यंगू सुख कना तःगु, बुद्धोपदेश धर्म खः ।
थुपिं सुख सकसिनं, काय् फय्‌मा जिगु भिंतुना ॥

❄ ❄ ❄

२०. स्मृतिं जाःगु चितं धर्म न्यं

भोपूगु थलथें जाःगु चित्तं बाखं न्यने मज्यू ।
पोमच्यूसे फया काय्‌थें, दनेवं वाके नं मज्यू ॥

न्ह्याक्व तःतां मवागु व, मजोगु थलथें नतुं ।
स्मृतिं जाःगु चित्त तया, धर्मोपदेश न्यं न्हिथं ॥

❄ ❄ ❄

धात्थेंगु श्रद्धा तय् योग्यगु थाय् ५ गू

मज्यू 'मवु' धैगु स्वयां, 'मस्यू' धैगु वथें हनं ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

'विश्वास मदुगु' धैगु, दकले हे मज्यू थन ।
अविश्वासं याना भ्फीसं, भिंगु नं याय् फैमखु ।।

मभिंगु ला मभिंगु हे, याःसां जुई मभिं नतुं ।
विश्वास मदुम्ह ज्वीगु, याकचाः ज्वीगुथें थन ।।

याकचाम्ह ब्यक्तियात, शत्रुं अःपुक क्वथली ।
शत्रुं घेरे याका च्वंम्ह, ब्यक्ति हानं याकः सिमा ।।

विनाश ज्वी अःपुक हे, कोदःथें गोफसं सिमा ।
उकिं याक मज्वीकेत, पासा माः भिंम्ह शुद्धम्ह ।।

निगुलिं लोके रक्षा याइम्ह, श्रद्धा हे भिंम्ह खः पासा ।
श्रद्धा पवित्र यायूत नं, श्रद्धेय्य भिंम्ह हे माल ।।

मखुसा गथे ज्वी शुद्ध, मभिंथाय् श्रद्धा तय्बले ।
श्रद्धेय्य शुद्धगु सोसा, बुद्ध धर्म व संघ हे ।।
उकी विश्वास याय् फुसा, श्रद्धा पवित्र जूवनी ।।

❄ ❄ ❄

२१. स्वंगू सम्पदा

छाय् धाःसा बुद्ध हे भ्फीगु, श्रद्धेय्य जूगु कारणं ।
सम्पदा स्वंगुलिं पूर्ण, जूम्ह वस्पोल बुद्ध खः ।।

व छु छु सम्पदा धाःसा, हेतु, फल वथें हानं ।
सत्त्वोपकार सम्पदा, धका स्वंगू दयाच्वन ।।

Downloaded from http://dhamma.digital/

सुमेध ऋषिया जन्मे, क्लेशं मुक्त जुया वने ।
फय्‌का नं दक्व प्राणीपिं, दुःखे दुंपि स्वया खना ॥

अर्हत्तफल हे तोता, बुद्ध ज्वीगु ल्यया कया ।
प्यंगू असंख्य व लक्ष, कल्प तक हिला हिला ॥

नाना योनी जन्म कया, पारमी पूर्ण ज्वीकेत ।
फक्व सत्त्वप्राणीपिन्त, उपकार याना जुल ॥

व हे हेतु सम्पदाया, अङ्ग पूवंकेत हानं ।
सिद्धार्थ जूबले तक्कं, माक्व चर्या फुकं याना ॥

पूर्ण जूगु हेतु जुया, बुद्धत्व प्राप्त नं जुल ।
दक्व फुक्व हेतु द्वारा, दैगु धका फुकं थुल ॥

थुकथं फल सम्पत्ति, प्राप्त ज्वीका छसिकथं ।
न्हेगू सप्ताह तक नं, व हे फले बिचाः याना ॥

थःमं मने तुना तैगु बुद्धो बुधेय्य धैगु व ।
मुत्तो मोचेय्‌यथें मेगु, तिण्णो तारेय्य स्वंगुलिं ॥

पूवंकेत थःमं लानागु, बोधिज्ञान कना कना ।
थः मुक्त व तरे जूथें, मेपिन्त नं थना थना ॥

मुक्त याय्‌त तरे याय्‌त, पीन्यादँ तक चाःहिला ।
चानं न्हिनं प्राणीपिन्त, धर्मया देशना याना ॥

Downloaded from http://dhamma.digital/

फल सम्पत्ति दुगुथें, सत्त्वोपकार नं याना ।
सत्त्वोपकार सम्पदा, पूर्ण याना बिज्यागु खः ॥

थुजागु गुण सम्पन्न, बुद्धया करूणा दया ।
प्राणी मात्र तरे ज्वीगु, स्वाक्खात धर्म नं दत ॥

व हे धर्मे च्वना थःगु, जीवन सुधार याय्फुपिं ।
आर्य श्रावकपिसं नं, भीत हे करूणा तया ॥

थौं तकं धर्मया शिक्षा, बिया शासन थुला तल ।
उकिं बुद्ध धर्म संघ, श्रद्धेय्य मुख्यगु जुल ॥

वथें हानं कर्म-फले, तय् योग्य श्रद्धा बांलाक ।
गुकीं याना भीगु कर्म, न्हिथं पवित्र जूवनी ॥

तृष्णा अविद्या दतले, भवचक्रे लाना च्वनी ।
पूर्वजन्म पुनर्जन्म, उकिं विश्वास याय्माल ॥

पुनर्जन्मे श्रद्धा दुम्हं, मभिंज्यां थः चिला च्वनी ।
कर्म शुद्ध याना यंकी, न्हित्थं पवित्र जूवनी ॥

न्यागू थ्व श्रद्धा तय् लोगु, विश्वास तय् योग्यगु ।
तय्मा भीसं पूर्ण रूपं, थुका श्रद्धा दुग्यं कथं ॥

दुग्यकथं पवित्रगु, थासे तयागु सुश्रद्धां ।
थुगु लोक परलोक, निथाय्नं स्वस्ति बृद्धि ज्वी ॥

❄ ❄ ❄

Downloaded from http://dhamma.digital/

Downloaded from http://dhamma.digital/

Downloaded from http://dhamma.digital/